

UCHWAŁA NR 33/V/2024
RADY MIASTA OSTROŁĘKI

z dnia 20 czerwca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki
na lata 2024 – 2030”**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 901, z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024 – 2030”, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Ostrołęki

Wojciech Zarzycki

*Załącznik do uchwały
Nr 33/V/2024
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia 20 czerwca 2024 r.*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA OSTROŁĘKI
NA LATA 2024-2030**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....6

- 1. PODSTAWY PRAWNE.....6
- 2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE7

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA 14

- 1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA 14
- 2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ 14
- 3. DEMOGRAFIA 15
- 5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT 16
- 6. GOSPODARKA 17
- 7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I INWESTYCJE..... 18
- 8. ZASOBY MIESZKANIOWE I DODATKI MIESZKANIOWE 20
- 9. EDUKACJA I KULTURA, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3 20
- 10. OCHRONA ZDROWIA..... 23
- 11. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA 24
- 12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE 25
- 13. POMOC SPOŁECZNA..... 28
- 14. BEZROBOCIE 39
- 15. BEZDOMNOŚĆ 42
- 16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ 44
- 17. SYTUACJA DZIECKA..... 51
- 18. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI 54
- 19. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY 61
- 20. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY 63
- 21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH..... 64

III. PROGRAMOWANIE 71

- 1. WIZJA I MISJA..... 71
- 2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ 73
- 3. PROGNOZA ZMIAN 87
- 4. RAMY FINANSOWE 90
- 5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA 91
- 6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA 92
- 7. PROGRAMY I PROJEKTY 94

UWAGI KOŃCOWE.....95

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki został przygotowany na lata 2024-2030. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronie internetowej Urzędu Miasta informację o przystąpieniu Samorządu Miasta Ostrołęki do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W komunikacie zwrócono się z prośbą do mieszkańców o wypełnienie ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”, zapraszając zarazem do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie.

W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych realizuje ustawowy obowiązek gminy nakreślony w art. 16b. ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które stanowią:

Art. 16b. 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.

2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust.1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

3) określenie:

a) celów strategicznych projektowanych zmian,

b) kierunków niezbędnych działań,

c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań.

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań prawnych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące **sytuacji społecznej w mieście, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka**.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy miasta oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. Wśród ankietowanych było 80% kobiet i 20% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 46-55 lat (37,4%) oraz 36-45 lat (25,7%). Mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły grupy osób w wieku 56-65 lat (14,2%), osoby powyżej 65 lat (11,4%), osoby w wieku 26-35 (8,5%) oraz osoby poniżej 20. roku życia (2,8%). W badaniu nie wzięły udziału osoby w wieku 20-25 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to po 25,7% zadeklarowało posiadanie wykształcenia średniego i zasadniczego zawodowego.

Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (20%) oraz gimnazjalnym (5,7%), zaś 22,9% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w mieście, to 65,8% respondentów mieszka na terenie Ostrołęki od urodzenia, a 34,2% uczestników badania zamieszkuje w mieście od 4 do 45 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w mieście oraz problemów, jakie dotyczą jego mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
kobiety (80%)	poniżej 20. roku życia (2,8%)	od urodzenia (65,8%)	gimnazjalne (5,7%)
	26-35 lat (8,5%)		
	36-45 lat (25,7%)		zasadnicze zawodowe (25,7%)
mężczyźni (20%)	46-55 lat (37,4%)	od 4 do 45 lat (34,2%)	średnie (25,7%)
	56-65 lat (14,2%)		wyższe (20%)
	pow. 65 lat (11,4%)		brak deklaracji (22,9%)

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych, pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na jej treść i realizację mają wpływ między innymi następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (do 21 czerwca 2023 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) (Dz. U. z 2024 r. poz. 424);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. 1939);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571.);

- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 204 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.);
- uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843);
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 212 Rady Ministrów z dnia 22 października 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” do 2023 r. (M.P. 2022 poz. 1171).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Cele Programu:

- wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej

- rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy
- wspieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju
- poprawa jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej
- wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych
- wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją
- wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów
- rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej
- rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze
- zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami
- wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia
- budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego
- rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.

Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałania bezdomności, rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Przyjęty dokument ustanawia ramy strategiczne zarówno dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych. Umożliwia tym samym planowanie i realizację

przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, które mogą być finansowane tak ze środków krajowych, jak i ze środków funduszy UE z perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: gminy średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,

- Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze”

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze” jest dokumentem, który stanowi odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Strategia wyznacza cele, których

realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju.

Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto „Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym”. Oprócz niego w dokumencie sformułowano trzy inne cele strategiczne:

1. wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
2. poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
3. poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa przygotowanej przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, z puli 173 mld euro z budżetu Unii Europejskiej na lata 2021-2027 (czyli ponad 750 mld zł), które ma otrzymać Polska, dla województwa mazowieckiego zarezerwowano 1,6 mld euro w ramach „**Programu Regionalnego: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027**”. Środki te zostaną rozdysponowane między słabiej rozwinięty obszar mazowiecki regionalny (1,5 mld euro) oraz lepiej rozwinięty obszar warszawski stołeczny (wstępnie planowana kwota wyniesie 111,5 mln euro).

Pula programu regionalnego uzupełniona zostanie również o dodatkowe fundusze w ramach **tzw. kontraktów programowych**. Dzięki podziałowi statystycznemu Mazowsze uniknęło zakwalifikowania w całości do kategorii regionów lepiej rozwiniętych w Unii Europejskiej, co łączyłoby się ze znacznym ograniczeniem środków i poziomów dofinansowania projektów. Program regionalny wspierać będzie realizację **celów polityki spójności**, do których należą: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa, Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa, Lepiej połączona Europa, Europa o silniejszym wymiarze społecznym oraz Europa bliżej obywateli.

Oprócz środków z programu regionalnego, Mazowsze otrzyma możliwość korzystania z pomocy z Funduszu Odbudowy oraz programów krajowych z zakresu m.in. infrastruktury i środowiska, badań i wsparcia innowacyjności, rozwoju cyfrowego, rozwoju kapitału ludzkiego, pomocy najbardziej potrzebującym mieszkańcom oraz programu skierowanego do Polski Wschodniej. Pomoc

skierowana zostanie m.in. na obszar ochrony zdrowia, w tym programy profilaktyczne, diagnostykę i rehabilitację pacjentów, nie zabraknie też dofinansowania rozwoju rynku pracy, działań edukacyjnych oraz sprzyjających włączeniu społecznemu mieszkańców.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030

Został opracowany dokument „**Diagnoza problemów społecznych Mazowsza oraz koncepcji opracowania Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030**”. Przedmiotem analizy było zaproponowanie formuły, struktury i w części treści dokumentu o charakterze strategicznym, który będzie programował politykę społeczną dla województwa mazowieckiego na lata 2021-2030.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Ostrołęka położona jest w północnej części województwa mazowieckiego nad rzeką Narwią, w centrum historycznego regionu – Kurpiowszczyzny. Graniczy z trzema gminami wiejskimi: Lelis, Olszewo Borki oraz Rzekuń.

Na terenie miasta funkcjonuje 17 osiedli: Bursztynowe, Centrum, Dzieci Polskich, Leśne, Leśniewo, Łazek, Łęczysk, Parkowe, Pomian, Sienkiewicza, Starosty Kosa, Stacja, Stare Miasto, Śródmieście, Traugutta, Witosza, Wojciechowice.

Ostrołęka jest miastem na prawach powiatu. Na terenie miasta działa jedenaście przedszkoli miejskich, siedem szkół podstawowych i siedem szkół ponadpodstawowych. Działają także szkoły niepubliczne. W mieście działają również Wyższa Szkoła Administracji Publicznej i oddziały innych szkół wyższych.

Wśród największych ostrołęckich przedsiębiorstw należy wymienić: ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA, firmę Stora Enso Poland SA - wiodącego w Polsce producenta celulozy oraz opakowań z papieru i tektury, Xella Polska Sp z o.o. – producenta materiałów budowlanych oraz Zakład Produkcyjny w Ostrołęce Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piątnicy. Rozwojowi gospodarczemu miasta sprzyja fakt, że od 2007 r. obszar o powierzchni 86,1 ha w Ostrołęce – Wojciechowicach należy do Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Na terenie miasta działa ok. 140 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Ostrołęki pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów miasta, czynników, które ograniczają jego możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić je bardziej przyjaznym dla mieszkańców. Wskazując atuty miasta, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne oraz nieskażone środowisko naturalne i usytuowanie nad rzeką Narwią.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron miasta najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje. Za równie dotkliwy problem ankietowani uznali brak miejsc pracy. W tym kontekście

respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę lokalnych przedsiębiorstw mogących dać zatrudnienie, co istotnie zmniejsza szanse na pozostanie w mieście osób młodych, a to z kolei jest jedną z przyczyn starzenia się społeczności lokalnej i spadku liczby ludności.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby uczynić miasto bardziej przyjaznym dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano budowę chodników i modernizację dróg (także bocznych), poprawę komunikacji autobusowej, a także rozwój i promocję turystyki, w tym rozbudowę bazy turystycznej. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli także działania mające na celu skuteczne pozyskiwanie środków finansowych z Unii Europejskiej oraz poprawę dostępu do wydarzeń lokalnych i kulturalnych.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2022 r. Ostrołęka liczyła 48 712 osób, wśród których było 25 701 kobiet, które stanowiły 52,76% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 1 454 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2020-2022 ogólna liczba mieszkańców gminy z roku na rok malała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym systematycznie malała, natomiast liczba najstarszych mieszkańców miasta wzrastała.

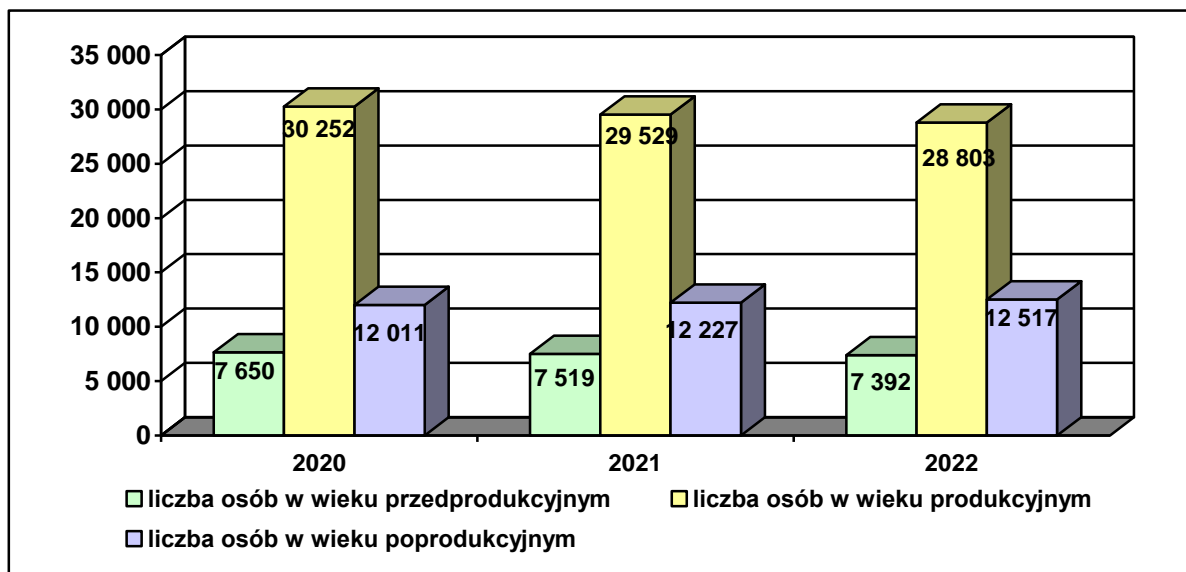
W latach 2020-2022 liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Podobnie saldo migracji ludności miasta w latach 2020-2022 było ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej miasta przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	7 650	7 519	7 392
liczba osób w wieku produkcyjnym	30 252	29 529	28 803
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	12 011	12 227	12 517
ogółem	49 913	49 275	48 712

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2020-2022

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba urodzeń żywych	485	421	377
liczba zgonów	551	650	514
przyrost naturalny	-66	-229	-137

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba zameldowanych osób spoza miasta	386	431	343
liczba osób wymeldowanych poza miastem	720	866	811
saldo migracji ogółem	-334	-435	-468

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu miasta.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

W Ostrołęce zbiegają się dwie drogi krajowe: nr 53 łącząca Ostrołękę z Olsztynem oraz nr 61 – z Warszawy do Augustowa. Droga wojewódzka nr 627 łączy Ostrołękę z Ostrowią Mazowiecką, przez którą (w odległości ok. 40 km od

Ostrołęki) przebiega droga krajowa nr 8. Trasa ta biegnie przez cały kraj – od przejścia granicznego z Czechami w Kudowie-Zdroju do przejścia granicznego z Litwą w Budzisku. Z kolei droga wojewódzka nr 627 z Ostrowi Mazowieckiej biegnie dalej w kierunku południowo-wschodnim do Sokołowa Podlaskiego. W kontekście dostępności komunikacyjnej Ostrołęki należy także wymienić drogę krajową nr 544, która prowadzi z Ostrołęki na zachód przez Przasnysz, Mławę, Działdowo, Lidzbark do Brodnicy i dalej na zachód Polski.

Usługi komunikacyjne w mieście świadczy Miejski Zakład Komunikacji w Ostrołęce oraz przewoźnicy prywatni.

6. GOSPODARKA

Ostrołęka jest ośrodkiem stymulującym rozwój gmin ościennych w związku z tendencją do urbanizacji terenów otaczających miasto. Użytki rolne zajmują ok. 28% powierzchni miasta, ponad 8% stanowią lasy i grunty leśne, a ok. 40% pozostałe grunty i nieużytki. Istotny odsetek powierzchni miasta stanowi rzeka Narew i jej bezpośrednie otoczenie. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w mieście.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

zakres danych	wielkość (ha)
powierzchnia miasta ogółem	3 350
powierzchnia użytków rolnych ogółem	947
powierzchnia lasów i gruntów leśnych	288
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	1 628

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

W Ostrołęce w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 6 246 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 4 834 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 422 nowe podmioty, a 328 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w mieście najwięcej (573) jest tych stanowiących spółki cywilne.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (6 054) jest mikroprzedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników. 0,5% (32) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności

deklarowało 19,2% (1 197) podmiotów, a 80,3% (5 017) podmiotów w rejestrze zakwalifikowanych jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w mieście najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23,3%) oraz budownictwo (14,3%).

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I INWESTYCJE

Ostrołęka posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną :

1. Długość czynnej sieci wodociągowej (w km) -	176,7
2. liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej -	48 880
3. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km) -	165,21
4. Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej -	47962
5. Liczba oczyszczalni ścieków -	1
6. Liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków -	48 880
7. Długość czynnej sieci gazowej (w km) -	83,11
8. Liczba czynnych przyłączy gazowych -	2146
9. Długość dróg publicznych w mieście	154,71
w tym: długość dróg miejskich (w km)	174,63

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Poniżej prezentujemy najważniejsze inwestycje wykonane w mieście w latach 2020-2022.

2020 rok

1. Remont ul. Ks. Franciszka Blachnickiego.
2. Przebudowa drogi powiatowej Nr 2538W w odcinku ul. gen. Zygmunta Padlewskiego i ul. Zygmunta Sierakowskiego.
3. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez zrównoważony rozwój mobilności miejskiej na terenie Ostrołęki - Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych na terenie m. Ostrołęki wraz z obiektem „Parkuj i Jedź” oraz niezbędną rowerową infrastrukturą towarzyszącą:
 - ciąg pieszo-rowerowy os. Wojciechowice,
 - ciąg pieszo-rowerowy - I AWP,
4. Budowa dróg wewnętrznych ulic św. Królowej Jadwigi, Królowej Bony, Królowej Marysieńki, Królowej Anny Jagiellonki.
5. Budowa drogi dojazdowej do Przedszkola Miejskiego nr 16 i budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Reymonta nr 7 i 9.

2021 rok

1. Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 627 w odcinku ul. Ostrowskiej i ul. Słowackiego na terenie m. Ostrołęki,
2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez zrównoważony rozwój mobilności miejskiej na terenie Ostrołęki - Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych na terenie m. Ostrołęki wraz z obiektem „Parkuj i Jedź” oraz niezbędną rowerową infrastrukturą towarzyszącą:
 - wykonano roboty budowlane ścieżka DK61 Traugutta. AWP. Łomżyńska
 - wykonano roboty budowlane - budowa ścieżki rowerowej z chodnikami Goworowska, Br. Żebrowskiego, Pomian.
3. Budowa przejazdu rowerowego przez jezdnię z przejściem dla pieszych ul. Br. Żebrowskiego.
4. Rozbudowa i remont Przedszkola Miejskiego Nr 18 w ramach projektu RPO „Program rozwoju edukacji przedszkolnej”.
5. Budowa dziedzińca z Zespole Szkół Zawodowych Nr 1 im. Józefa Psarskiego.
6. Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego w ul.: J. Kazimierza. B. Joselewicza, Łęczysk, Mazowieckiej, Pl. 1 Maja, Orzeszkowej, Chopina. Pstrowskiego, Kilińskiego, Sobieskiego.
7. Wymiana nawierzchni chodnika przy ul. Poznańskiej.
8. Budowa ul. Dionizego Majewskiego.

2022 rok

1. Przebudowa ul. Goworowskiej wraz z wykonaniem ronda na skrzyżowaniu z ul. Pomian i ul. brata Żebrowskiego.
2. Dostawa i montaż wiat przystankowych.
3. Rozbudowa drogi powiatowej 2569W - od ul. Witosa do ul. Goworowskiej.
4. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez zrównoważony rozwój mobilności miejskiej na terenie Ostrołęki - Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych na terenie Ostrołęki wraz z obiektem „Parkuj i Jedź” oraz niezbędną rowerową infrastrukturą towarzyszącą zadania realizowane w ramach sfinansowano roboty budowlane m. in.:
 - ul. Goworowska - Pomian
 - ścieżka rowerowa DK nr 61
 - przejazd rowerowy ul. Żebrowskiego
 - ścieżka rowerowa ul. Goworowska na odc. Łubiańskiego do granic miasta

- ścieżka rowerowa i chodnik w ramach przebudowy ronda - ul. Goworowska, Pomian, Żebrowskiego.
5. Budowa drogi gminnej nr 510164W - ulicy Nadnarwiańskiej w Ostrołęce.
 6. Przebudowa - dostosowanie budynków przy ul. Spokojnej 16 na potrzeby Placówki Piecz)' Zastępczej "Korczakówka"
 7. Remont Przedszkola Miejskiego Nr 18
 8. Przebudowa i modernizacja parteru Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
 9. Budowa instalacji sanitarnych w ul. Al.Wojska Polskiego i ul. Łomżyńskiej
 10. Remont budynku Galerii.
 11. Remont budynku przy ul. Bogusławskiego 4 dla potrzeb Centrum Aktywności Seniorów.

8. ZASOBY MIESZKANIOWE I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2022 r. miasto dysponowało 250 mieszkaniami komunalnymi o łącznej powierzchni 10 884,29 m², w których zamieszkiwało 628 osób. Miasto posiadało 267 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni 8 957,44 m², zamieszkiwały w nich 672 osoby. Dane dotyczące zasobów mieszkaniowych miasta Ostrołęka zawiera poniższa tabela.

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe miasta w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkań komunalnych	318	264	250
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	13 930,06	11 486,86	10 884,29
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	870	695	628
liczba mieszkań socjalnych	267	267	267
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	8 957,44	8 957,44	8 957,44
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	692	687	672

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W Ostrołęce tej formy wsparcia udziela **Urząd Miasta Ostrołęki**, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek oraz wartości dodatków, prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	654	641	686
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	1 066	1 026	1 126
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	1 128.871	1 118.224	1 397.248

Dane UM Ostrołęki

9. EDUKACJA I KULTURA, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3

W roku szkolnym 2022/2023 w Ostrołęce funkcjonowało 6 żłobków, 26 placówek wychowania przedszkolnego, 12 szkół podstawowych, 12 szkół ponadpodstawowych i Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy. Dane na temat żłobków, przedszkoli i szkół w mieście oraz podopiecznych, opiekunów i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 8. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2022/2023

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	6	206	49
w tym prowadzone przez miasto	1	65	21
w tym prowadzone przez inne podmioty	5	141	28

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2022/2023

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego, w tym:	26	2636	331
przedszkola publiczne	11	1420	160
przedszkola prowadzone przez inne podmioty	11	1170	137
oddziały przedszkolne w szkołach	1	20	4
przedszkola specjalne publiczne	1	7	3
przedszkola specjalne prowadzone przez inne podmioty	2	19	27

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Tabela 10. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2022/2023

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	7	4594	492
szkoły podstawowe prowadzone przez inne	1	115	28

podmioty			
szkoły podstawowe specjalne (Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy)	1	93	71*
szkoły podstawowe specjalne prowadzone przez inne podmioty	3	45	34
szkoły ponadpodstawowe	7	5658	549
szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez inne podmioty	3	216	59
szkoły ponadpodstawowe specjalne publiczne	2	57	19
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy (szkoła przystosowująca do pracy)	1	14	71*

* ogółem w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym

W mieście działały także placówki kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego oraz ośrodki doksztalcania i doskonalenia. Dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Placówki kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego oraz ośrodki doksztalcania i doskonalenia w mieście w roku szkolnym 2022/2023

nazwa placówki	adres
Centrum Kształcenia Zawodowego	07-410 Ostrołęka, ul. Kamieńskiego 5
Policealna Szkoła Centrum Nauki i Biznesu „Żak” w Ostrołęce	07- 410 Ostrołęka, ul. Fieldorfa „Nila” 63
Policealna Szkoła Opieki Medycznej „Żak” w Ostrołęce	07- 410 Ostrołęka, ul. Fieldorfa „Nila” 63
Policealna Szkoła „Akademia Sukcesu”	07- 410 Ostrołęka, ul. Kilińskiego 31
Medyczna Szkoła Policealna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Ostrołęce	07-410 Ostrołęka, ul. Króla Wł. Jagiełły 5

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Na terenie miasta Ostrołęki działają również szkoły wyższe:

- Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna (WSSE) w Gdańsku - Filia w Ostrołęce;
- Wyższa Szkoła Administracji Publicznej (WSAP) w Ostrołęce.

Działalność kulturalną w mieście prowadzi Ostrołęckie Centrum Kultury. Placówka zajmuje się propagowaniem kultury, promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, oświatą, sztuką i tradycjami. Ośrodek odpowiada w mieście za różnorodne wydarzenia kulturalne, w tym koncerty, występy, przeglądy czy konkursy. Na terenie miasta Ostrołęki funkcjonuje również Muzeum Kultury Kurpiowskiej, Muzeum Żołnierzy Wyklętych.

Na terenie miasta funkcjonuje Miejska Biblioteka Publiczna wraz z filiami oraz Biblioteka Pedagogiczna. Główną funkcją bibliotek jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczności lokalnej, jak również animacja życia kulturalnego. Poniższe tabele zawierają informacje na temat placówek kultury w mieście w 2022 r.

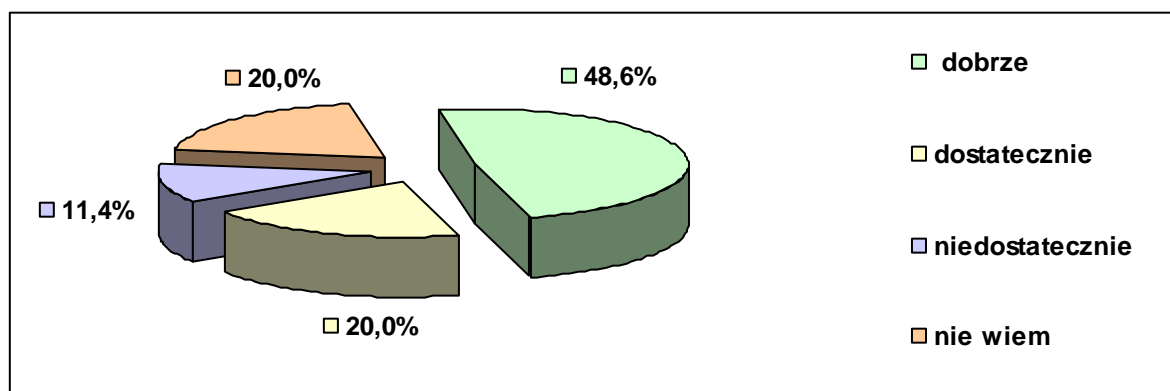
Tabela 12. Placówki kultury w mieście w 2022 r.

typ placówki	liczba	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	ok. 50 000	48
biblioteki i filie	7	ok. 50 000	40
muzea i skanseny	3	45	3

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w mieście. Uczestnicy badania pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście. Według 68,6% ankietowanych jest ona dostateczna lub dobra. Jednocześnie 11,4% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?

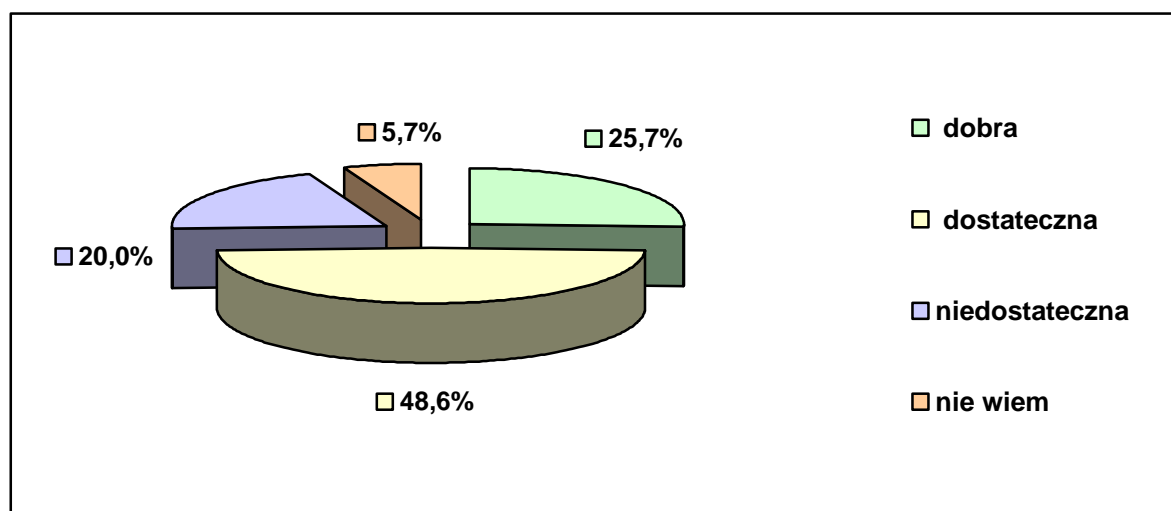
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w mieście, to 31,4% respondentów stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednak 25,7% badanych przedstawiło odmienną opinię. Zdaniem 31,4% badanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Brak miejsc w żłobkach jest problemem dla 28,6% ankietowanych. 40% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. W celu analizy dynamiki zapotrzebowania na różne formy opieki nad dziećmi do lat

3, Miasto na bieżąco prowadzi monitoring w tym zakresie poprzez obserwację rynku. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu na miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w Żłobku Miejskim utworzono z programu Maluch+ 25 dodatkowych miejsc dla dzieci do lat 3. Ponadto zaobserwowano, że przedsiębiorczość dotycząca zapewnienia opieki dzieciom do lat 3 w mieście jest na wysokim poziomie. Miasto zaobserwowało znacząco zwiększającą się liczbę żłobków prywatnych (z 2 w 2019 r. do 5 w 2022 r.). Biorąc pod uwagę demografię w mieście oraz zmieniające się zapotrzebowanie na miejsca opieki, planuje się kontynuację bieżącej obserwacji rynku oraz podejmowanych działań przez przedsiębiorców prywatnych, jak również (w miarę posiadanych możliwości) dostosowanie liczby miejsc w Żłobku Miejskim.

Ankietowani pozytywnie ocenili obecną ofertę kulturalną w mieście. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 25,7% badanych atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w mieście jest dobra, a 48,6% respondentów stwierdziło, że jest dostateczna. Jednocześnie 20% ankietowanych przyznało, że jest ona niedostateczna.

10. OCHRONA ZDROWIA

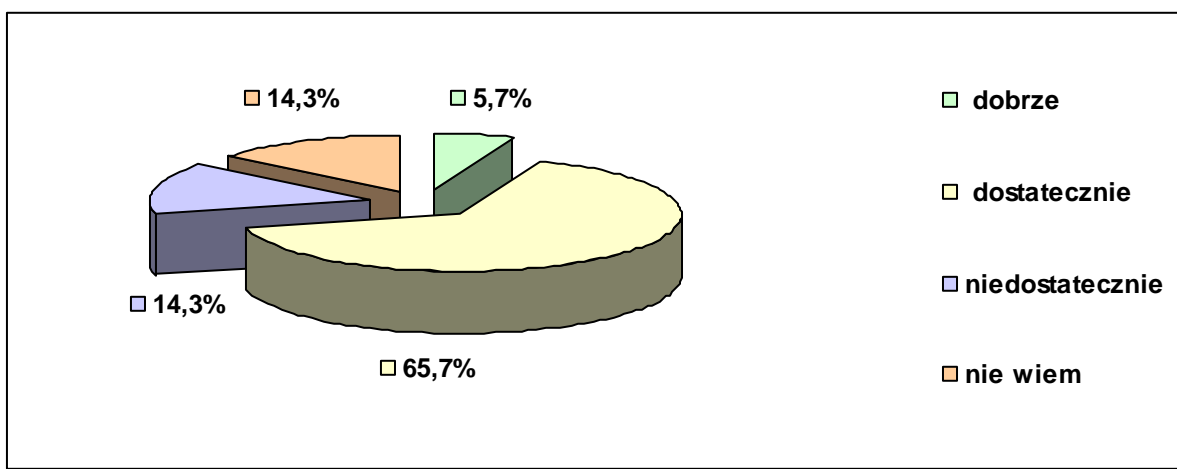
Mieszkańcy Ostrołęki mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 58 zakładach opieki zdrowotnej oraz 9 prywatnych gabinetach lekarskich. Na terenie miasta funkcjonuje 26 aptek. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2022 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	58
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	b.d.
liczba prywatnych praktyk lekarskich (w tym pielęgniarskich)	9
liczba aptek i punktów aptecznych	26

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Specjalistyczne usługi medyczne dla mieszkańców świadczy Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr Józefa Psarskiego w Ostrołęce. Szpital dysponuje nowoczesnym Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym z Izbą Przyjęć oraz 17 całodobowymi oddziałami. W ramach Mazowieckiego Szpitala Specjalistycznego działa Szpital Specjalistyczny oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy zapewniający szeroki wachlarz specjalistycznych usług m.in. w zakresie rehabilitacji, medycyny pracy oraz diagnostyki rtg, usg i laboratorium. Ochrona zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym. Rozkład odpowiedzi odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w mieście ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 71% uczestników badania pozytywnie oceniło ofertę w zakresie ochrony zdrowia w mieście. Według 5,7% ankietowanych jest ona dobra, z kolei 65,7% badanych stwierdziło, że jest dostateczna. Jednak 14,3% respondentów uznało, że jest ona niedostateczna.

11. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w Ostrołęce służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w mieście składają się m.in. Hala Sportowo-

Widowiskowa im. Arkadiusza Gołasia, Stadion Miejski, Park Wodny, boiska piłkarskie, korty tenisowe oraz boiska wielofunkcyjne.

Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmują się również działające na jego terenie kluby, związki i stowarzyszenia sportowe, m.in. Klub sportowy „Aktywna Ostrołęka”, Klub sportowy „Akademia Młodego Piłkarza” oraz Klub Sportów Sylwetkowych „Kuźnia”. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 14. Sport i rekreacja w 2022 r.

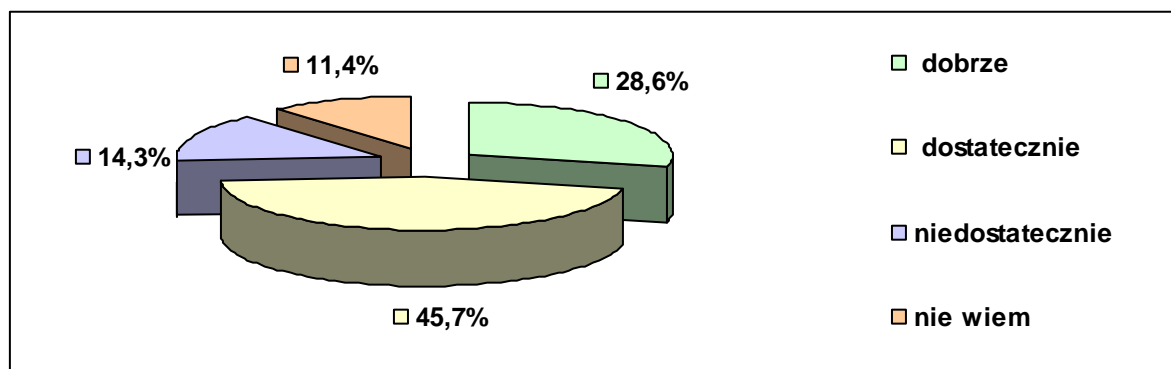
rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	32
kluby sportowe	65
w tym uczniowskie kluby sportowe	46

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Miasto Ostrołęka charakteryzuje się znacznym potencjałem w zakresie atrakcyjności turystycznej oraz walorami krajobrazowo-przyrodniczymi. Jest ono zlokalizowane częściowo w dolinie Narwi, częściowo zaś na wysoczyźnie pomiędzy dolinami Narwi i Dolnego Bugu, co gwarantuje urozmaicone ukształtowanie terenu. Część miasta znajduje się na obszarze Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, natomiast rzeki Narew i Omulew, łącznie z przylegającymi do nich obszarami, stanowią elementy Sieci Ekologicznej Econet. W przeprowadzonym badaniu ankietowym poproszono uczestników o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w mieście.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu, doceniają podejmowane w mieście działania na rzecz tworzenia i rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo pozytywnie oceniona przez ankietowanych, bowiem 28,6% badanych uznało ją za dobrą, a 45,7% pytanych przyznało, że jest dostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 11,4% respondentów. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Komendę Miejską Policji w Ostrołęce, w latach 2020-2022 na terenie miasta stwierdzono ogółem: 2 361 przestępstw w 2020 r., 1 194 przestępstwa w 2021 r. i 1 438 przestępstw w 2022 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w odniesieniu do mieszkańców miasta w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Przestępstwa odnotowane w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	liczba przestępstw 2020	liczba przestępstw 2021	liczba przestępstw 2022
stwierdzono ogółem przestępstw:	2 361	1 194	1 438
w tym popełnionych przez nieletnich:	21	6	14
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:	2020	2021	2022
przeciwko życiu i zdrowiu	23	27	22
przeciwko wolności	44	38	43
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	91	101	96
przeciwko mieniu	613	604	448
przeciwko rodzinie i opiece	117	102	90
przeciwko wiarygodności dokumentów	1 090	14	411
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	9	4	3
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	249	128	193

Dane Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce.

W 2022 r. na terenie Ostrołęki stwierdzono 1 438 przestępstw, w tym m.in.: przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (22 przypadki, o 5 mniej w porównaniu z 2021 r.), przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (96 przypadków, o 5 mniej w porównaniu z 2021 r.), przestępstwa przeciwko mieniu (448 przypadków, o 156 mniej w porównaniu z 2021 r.), przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (90 przypadków, o 12 mniej w porównaniu z 2021 r.).

Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce przeprowadzali na terenie miasta interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”.

Teren miasta jest objęty działalnością Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Ostrołęce, skąd nadesłano informacje o dozorach i nadzorach kuratorów w sprawach prowadzonych wobec mieszkańców miasta.

Dozory

W 2020 r. ogólna liczba spraw wyniosła 903, ogólna liczba osób – 832, w tym 49 spraw (49 osób) dotyczyło warunkowego przedterminowego zwolnienia, 120 spraw (118 osób) dotyczyło warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności. 206 osób dorosłych zostało skazanych bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami. W 426 sprawach (363 osoby) orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne.

W 2021 r. ogólna liczba spraw wyniosła 918, ogólna liczba osób – 855, w tym 56 spraw (56 osób) dotyczyło warunkowego przedterminowego zwolnienia, 129 spraw (127 osób) dotyczyło warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, 208 osób zostało skazanych bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami, w 409 sprawach (353 osoby) orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne.

W 2022 r. ogólna liczba spraw wyniosła 856, ogólna liczba osób – 750, w tym 54 sprawy (54 osoby) dotyczyły warunkowego przedterminowego zwolnienia, 113 spraw (110 osób) dotyczyło warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, 174 osoby zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami, w 380 sprawach (290 osób) orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne.

Nadzory

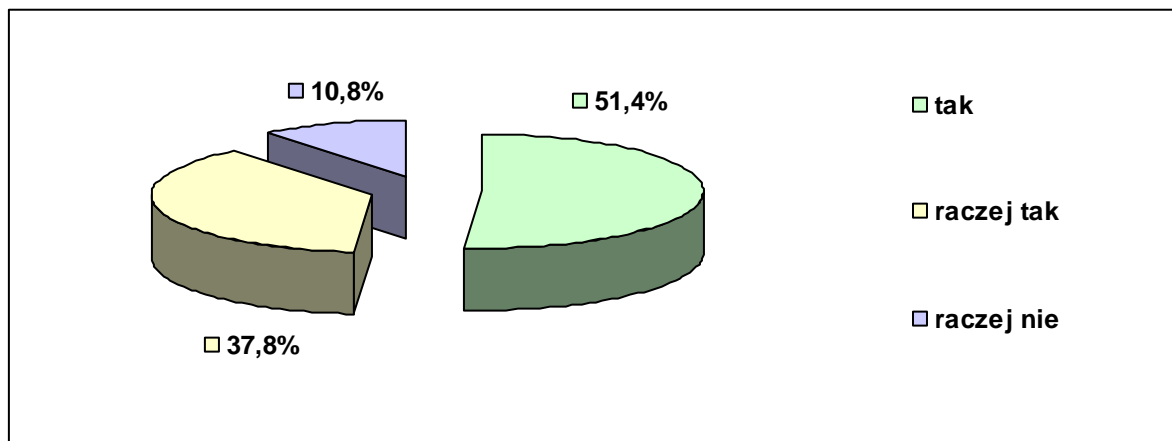
W 2020 r. ogólna liczba spraw wynosiła 246, a ogólna liczba osób 640, w tym 175 spraw (569 osób) dotyczyło ograniczenia władzy rodzicielskiej, 34 sprawy dotyczyły nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego, a 35 spraw dotyczyło nieletnich prezentujących przejawy demoralizacji.

W 2021 r. ogólna liczba spraw wynosiła 255, a ogólna liczba osób 673, w tym 186 spraw (604 osoby) dotyczyło ograniczenia władzy rodzicielskiej, 33 sprawy dotyczyły nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego, a 36 spraw dotyczyło nieletnich prezentujących przejawy demoralizacji.

W 2022 r. ogólna liczba spraw wynosiła 257, a ogólna liczba osób 686, w tym 191 spraw (620 osób) dotyczyło ograniczenia władzy rodzicielskiej, 32 sprawy dotyczyły nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego, a 34 sprawy dotyczyły nieletnich prezentujących przejawy demoralizacji.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom miasta uczestniczącym w badaniu pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (80%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło zaledwie 20% badanych.

13. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2022 r. kadre Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce stanowiło 133 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb

w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 16. Stan zatrudnienia w MOPR oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2022 r.

rodzaj stanowiska	liczba osób/etatów – stan na 31.12.2022 r.	o ile osób/etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	14	–
pracownicy socjalni	27	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	20	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	72	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołędzie.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2022 r. w Ostrołędzie wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 804 mieszkańców.

Z końcem 2022 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadało 13 osób z kadry kierowniczej oraz 22 pracowników socjalnych. Dodatkowo 9 osób z kadry kierowniczej i 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, a 1 kierownik i 6 pracowników socjalnych posiadali I stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego. Dodatkowo 6 pracowników socjalnych posiadało II stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2020-2022 w mieście na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 17. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2020-2022

wielkość wydatków (w zł)	2020	2021	2022
ogółem (w tym na świadczenia z pomocy społecznej)	1 549 865	1 272 323	1 120 190

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołędzie.

Wielkość środków przeznaczanych w mieście na świadczenia z pomocy społecznej w latach 2020-2022 malała.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPR wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2020-2022 oraz struktury odbiorców pomocy społecznej i ich aktywności zawodowej.

Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022

beneficjenci, którym przyznano decyzją świadczenie	2020	2021	2022
liczba osób	2 269	1 955	1 871
liczba rodzin	1 562	1 408	1 321
liczba osób w rodzinach	3 261	2 888	2 612
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności miasta	6,53%	5,86%	5,36%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 19. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2022 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	569
18-25 lat	69
26-35 lat	170
36-45 lat	254
46-55 lat	232
56-65 lat	259
66 lat i więcej	318
razem	1 871

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 20. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2022 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	97
pracuje dorywczo	97
bezrobotni	414
studiuje	2
uczy się	8
na rencie	125
na emeryturze	272

z prawem do zasiłku dla bezrobotnych	14
bezrobotny bez prawa do zasiłku	360

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołędzie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2020-2022 malała. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności miasta. Analiza struktury wiekowej mieszkańców miasta objętych przez MOPR pomocą społeczną w 2022 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 17. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby niepracujące. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022

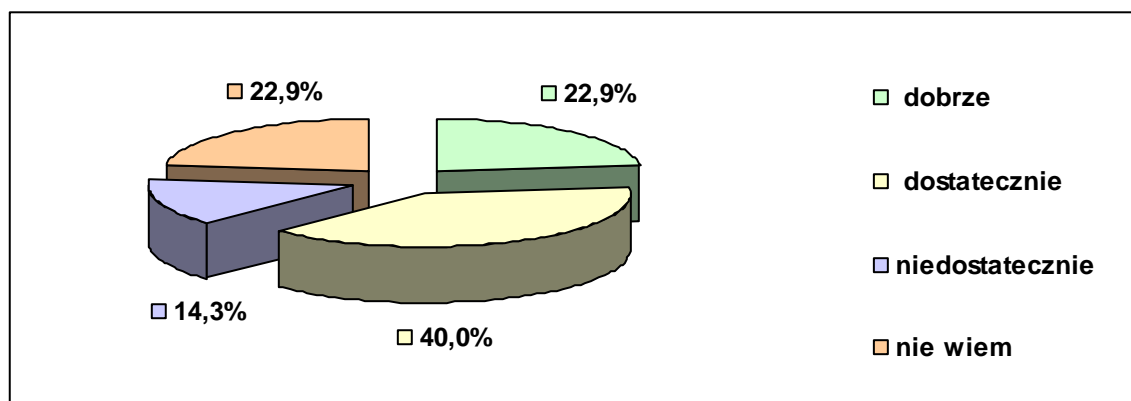
powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
ubóstwo	985	838	788	2 103	1 755	1 636
sieroctwo	1	2	2	3	5	5
bezdomność	109	90	117	111	92	117
potrzeba ochrony macierzyństwa	253	190	165	1 126	877	760
bezrobocie	722	652	551	1 773	1 599	1 274
niepełnosprawność	658	616	611	1 203	1 107	1 083
długotrwała lub ciężka choroba	979	897	843	1 828	1 665	1 537
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	387	313	295	1 359	1 101	1 026
w tym rodziny niepełne	306	253	247	956	794	776
w tym rodziny wielodzietne	109	79	65	589	436	368
przemoc domowa	20	23	24	59	77	77
alkoholizm	213	214	224	297	308	338
narkomania	25	21	26	39	45	45
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	34	27	29	52	50	60
zdarzenie losowe	8	12	4	13	40	8
sytuacja kryzysowa	12	3	3	30	4	7

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołędzie.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022 były ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba.

We wszystkich przypadkach liczba rodzin korzystających ze wsparcia malała. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom miasta wsparcia ze strony pomocy społecznej były niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W badaniach ankietowych poruszono kwestię oceny realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 62% badanych pozytywnie oceniła te działania, uznając je za dostateczne lub dobre. Jednocześnie 14,3% ankietowanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 22,9% respondentów.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPR w latach 2020-2022

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
pieniężna	1 298	1 140	1 000	1 283	1 130	990	2 768	2 417	1 986
rzeczowa	1 144	974	1 018	773	700	718	1 990	1 711	1 715
praca socjalna	X	X	X	1 510	1 728	1 528	3 107	3 464	2 927
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	588	609	645	2 054	2 052	1 472

schronienie	75	92	107	75	92	107	75	92	107
usługi opiekuńcze	128	149	153	120	144	147	136	160	165
specjalistyczne usługi opiekuńcze	22	17	12	20	17	12	31	23	13

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

W ramach programu „**Posilek w szkole i w domu**” z pomocy skorzystało 987 dzieci i 1 542 osoby dorosłe w 2020 r., 854 dzieci i 1 279 osób dorosłych w 2021 r. oraz 747 dzieci i 1 098 osób dorosłych w 2022 r.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2020 r. zawarto 114 takich kontraktów, w 2021 r. – 164, natomiast w 2022 r. w Ostrołęce zawarto 160 kontraktów socjalnych.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2022 r. 92 rodziny niewydolne wychowawczo, w których wychowywało się 197 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w mieście w latach 2020-2022.

Tabela 23. Asystenci rodziny w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba asystentów rodziny	5	6	6
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	77	83	92
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	196	198	197
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	30	27	24
koszty ponoszone przez miasto z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	245 880,00	241 240,71	361 375,94

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w odniesieniu do mieszkańców miasta realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności MOPR-u w tym zakresie.

Tabela 24. Działalność MOPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2020-2022

zakres danych	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	0	6	9
liczba dzieci z miasta adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	70	62	64
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	2	5
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	70	62	64
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	27	21	20
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	48	43	46
liczba usamodzielnionych dzieci z miasta	11	7	11

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez MOPR do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów, liczby osób w nich przebywających oraz odpłatności za pobyt przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 25. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób z miasta skierowanych do DPS-u	5	7	7
liczba osób z miasta przebywających w DPS-ie	75	74	76

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 26. Odpłatność za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
odpłatność za pobyt w DPS-ach osób z miasta (w zł)	2 242 437	2 401 760	2 465 879

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci: w wieku do 18. roku życia; w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy; bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Karty Dużej Rodziny w Ostrołęce zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 27. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba wydanych kart	734	877	918
liczba rodzin objętych wsparciem	293	340	524
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	347	410	339

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 28. Struktura rodzin, które otrzymały Karty Dużej Rodziny od 1.01.2015 r. do 31.12.2022 r.

liczba dzieci w rodzinach posiadających przynajmniej jedną Kartę Dużej Rodziny	liczba wydanych kart tradycyjnych	liczba wydanych kart elektronicznych
3 dzieci	1.776	1.764
4 dzieci	286	287
5 dzieci	47	47
6 dzieci	9	9
7+ dzieci	6	6

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Program „**Karta Wielkiej Rodziny**” funkcjonuje na terenie miasta Ostrołęki od 5 września 2012 roku na podstawie Uchwały Nr 303/XXVIII/2012 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 czerwca 2012 roku. Celem programu jest poprawa warunków życia rodzin wielodzietnych, które zamieszkują na terenie miasta Ostrołęki i posiadają 3 dzieci i więcej do 18 roku życia lub do 25 roku życia, jeżeli dziecko się uczy bądź studiuje. Zniżki w ramach Karty przysługują niezależnie od dochodu rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce przyjmuje i rozpatruje wnioski o wydanie Karty Wielkiej Rodziny, natomiast pozyskiwaniem partnerów oraz rozliczeniem Programu zajmuje się Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu

Miasta Ostrołęki. Do 31 grudnia 2022 roku wydano 2.088 indywidualnych Kart dla 415 rodzin.

Karta Wielkiej Rodziny uprawnia do następujących zniżek:

- zajęcia w zespołach artystycznych organizowanych przez Ostrołęckie Centrum Kultury w Ostrołęce – 25% ulgi,
- bilety kinowe Akademii Edukacji Filmowej i Dyskusyjnego Klubu Filmowego oraz repertuaru premierowego w Ostrołęckim Centrum Kultury w Ostrołęce – 25 % ulgi,
- wstęp na pływalnię w Parku Wodnym AQUARIUM w Ostrołęce – 25% ulgi od ceny bez rabatów udzielonych z innych tytułów,
- bilety na wydarzenia sportowo – rekreacyjne oraz artystyczne organizowane przez Miasto Ostrołęka na Hali Widowiskowo – Sportowej im. Arkadiusza Gołasia w Ostrołęce – 15 % ulgi od ceny bez rabatów udzielonych z innych tytułów.
- za wypożyczenie łyżew – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji -25% ulgi.

Zgodnie z porozumieniami podpisanymi z Miastem Ostrołęka w program KWR w 2022 roku zaangażowane były również 24 ostrołęckie przedsiębiorstwa prywatne.

Program „**Ostrołęcka Karta Młodzieży**” funkcjonuje na terenie miasta Ostrołęki od 2 września 2020 roku. Program realizowany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, na podstawie Uchwały z dnia 30 stycznia 2020 r. Nr 232/XXIV/2020 Rady Miasta Ostrołęki w sprawie przyjęcia Programu „Ostrołęcka Karta Młodzieży” oraz Zarządzenia Nr 240/2020 Prezydenta Miasta Ostrołęki z dnia 20 lipca 2020 r. w sprawie realizacji Programu „Ostrołęcka Karta Młodzieży” oraz warunków wydawania i korzystania z Ostrołęckiej Karty Młodzieży.

Program „Ostrołęcka Karta Młodzieży” adresowany jest do uczniów szkół publicznych, niepublicznych szkół ponadpodstawowych mających siedzibę na terenie miasta Ostrołęki. Program jako element polityki społecznej realizowanej przez Miasto Ostrołęka, ma na celu w szczególności:

- promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia wśród młodzieży,
- aktywizację społeczną młodzieży,
- promowanie, ułatwianie dostępu oraz zachęcanie młodzieży do aktywnego uczestnictwa w kulturze,
- promocję firm i miejsc przyjaznych młodzieży.

Program realizowany jest poprzez:

- zniżki, ulgi i rabaty oferowane przez gminne jednostki organizacyjne i gminne osoby prawne,
- zniżki, ulgi i rabaty oferowane przez podmioty niebędące gminnymi jednostkami organizacyjnymi i gminnymi osobami prawnymi, które przystąpią do Programu jako Partnerzy Programu.

Pozyskaniem partnerów Ostrołęckiej Karty Młodzieży zajmuje się Młodzieżowa Rada Miasta, natomiast rozliczeniem programu zajmuje się Urząd Miasta Ostrołęki. Karta wydawana jest bezpłatnie, na okres uczęszczania ucznia do szkoły ponadpodstawowej na terenie Miasta Ostrołęki z zastrzeżeniem, że datą ważności karty uczestnika Programu jest przewidywana data ukończenia szkoły ponadpodstawowej, nie dłużej jednak niż na 5 lat. W okresie od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Ostrołęce złożono 244 wniosków o wydanie Ostrołęckiej Karty Młodzieży.

Ostrołęcka Karta Młodzieży uprawnia do następujących zniżek w n/w jednostkach organizacyjnych Miasta Ostrołęka:

- za bilety kinowe Dyskusyjnego Klubu Filmowego oraz repertuaru premierowego w Ostrołęckim Centrum Kultury w Ostrołęce - ulga w wysokości 25% ceny,
- za wstęp na pływalnię w Parku Wodnym AQUARIUM w Ostrołęce - ulga w wysokości 25% ceny,
- za bilety na wydarzenia sportowo – rekreacyjne oraz artystyczne organizowane przez Miasto Ostrołęka na Hali Widowiskowo – Sportowej im. Arkadiusza Gołasia w Ostrołęce – 15% ulgi.

Zgodnie z porozumieniami podpisanymi z Miastem Ostrołęka w programie „Ostrołęcka Karta Młodzieży” na dzień 31.12.2022 r. uczestniczyło 65 przedsiębiorstw prywatnych.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej MOPR w Ostrołęce przyznawał mieszkańcom miasta **świadczenia rodzinne**. W latach 2020-2022 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, systematycznie rosła. Malą natomiast liczbą osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 29. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	13 873 384,00	14 165 487,00	14 536 453,00
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2 106	1 902	1 781

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 30. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2020-2022

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2020	2021	2022
zasiłek rodzinny	27 687	23 886	20 877
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	122	108	81
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	720	461	355
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	1 385	1 287	1 193
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2 038	2 046	2 027
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 581	1 336	1 214
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	144	116	77
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	5 075	4 843	4 527
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	318	267	233
zasiłek pielęgnacyjny	12 633	12 543	12 659
świadczenie pielęgnacyjne	2 391	2 844	3 225
specjalny zasiłek opiekuńczy	196	37	28
zasiłek dla opiekuna	72	39	23
świadczenie rodzicielskie	1 506	1 411	1 046
razem	60 025	54 817	50 886

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce realizował Program Rodzina 500+. Od 1.01.2022 r. wnioski w sprawie świadczenia wychowawczego przyjmuje wyłącznie drogą elektroniczną Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w Ostrołęce przyznano 3 takie świadczenie w 2020 r., 11 świadczeń w 2021 r. i 3 świadczenia w ostatnim roku analizy.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie udzielał także wsparcia w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	269	250	240
liczba przyznanych świadczeń	5 629	5 266	5 105
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	2 459 560	2 304 601	2 235 025

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Mieszkańcy mogą korzystać z pomocy innych jednostek usytuowanych na terenie miasta. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Jednostki wsparcia obejmujące teren miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy w 2022 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Oświatowa 1, 07-410 Ostrołęka
2.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Dywizjonu 303 1, 07-401 Ostrołęka
3.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Kościuszki 24, 07-410 Ostrołęka
4.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. 11 Listopada 68, 07-410 Ostrołęka
5.	Komenda Miejska Policji	ul. Korczaka 16, 07-409 Ostrołęka
6.	Sąd Rejonowy w Ostrołęce	ul. Mazowiecka 3, 07-410 Ostrołęka
7.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych i w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich	pl. gen. Józefa Bema 10, 07-410 Ostrołęka
8.	Dom Pomocy Społecznej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia	ul. Rolna 27, 07-410 Ostrołęka
9.	Dom Pomocy Społecznej PCK	Aleja Wojska Polskiego 32, 07-410 Ostrołęka
10.	Dzienny Dom „Senior+”	ul. Wiktora Gomulickiego 1A, 07-410 Ostrołęka
11.	Klub Senior +	ul. gen. Ludwika Bogusławskiego 4 07-410 Ostrołęka
12.	Warsztat Terapii Zajęciowej Motylki	Ul. Mazowiecka 2 07-410 Ostrołęka
13.	Warsztat Terapii Zajęciowej Domino	ul. Kołobrzaska 15, 07-410 Ostrołęka
14.	Zespół Placówek Wsparcia Dziennego	ul. gen. Ludwika Bogusławskiego 4 07-410 Ostrołęka
15.	Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej	ul. Farna 21, 07-410 Ostrołęka
16.	Noclegownia dla Osób Bezdomnych	Kołobrzaska 15, 07-410 Ostrołęka

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

W roku szkolnym 2021/2022 pracownicy **Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrołęce** objęli wsparciem dzieci przedszkolne i uczniów szkół z terenu miasta w następujących formach:

- terapii psychologicznej (105),
- terapii logopedycznej (272),
- terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych (84),
- terapii pedagogicznej z elementami terapii behawioralnej (7),
- ćwiczeń rehabilitacyjnych (9),
- zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (9),
- indywidualnych porad zawodowych na podstawie wyników badań (5),
- porad bez badań (81),

- różnych form pomocy grupowej prowadzonych w placówkach oświatowych (22),
- pomocy udzielanej nauczycielom, rodzicom i wychowawcom.

14. BEZROBOCIE

W latach 2020-2022 w Ostrołęce zmniejszała się liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2020-2022 stanowiły nieznacznie ponad połowę osób pozostających bez pracy, także malała. Podobnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 33. Stan bezrobocia w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku produkcyjnym	30 252	29 529	28 803
liczba bezrobotnych w mieście ogółem	2 303	1 957	1 791
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	1 233	1 040	937
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	7,61%	6,63%	6,22%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2020-2022 w powiecie ostrołęckim, województwie mazowieckim i w kraju.

Tabela 34. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
stopa bezrobocia w powiecie ostrołęckim	9,8%	9,0%	10,6%
stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	5,2%	4,6%	4,2%
stopa bezrobocia w kraju	6,2%	5,4%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce i Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie powiat ostrołęcki charakteryzował się wyraźnie wyższą w stosunku do całego kraju i województwa mazowieckiego stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia w analizowanym okresie malał, natomiast w powiecie ulegał wahaniom.

Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące osób bezrobotnych w Ostrołęce na koniec 2022 r. z podziałem według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia.

Tabela 35. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	169	86	50,9%
25-34 lata	417	252	60,4%
35-44 lata	510	281	55,1%
45-54 lata	404	216	53,5%
55-59 lat	176	101	57,4%
60 lat i więcej	115	1	0,87%
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	147	78	53,1%
1-3 miesiące	330	160	48,5%
3-6 miesięcy	250	137	54,8%
6-12 miesięcy	279	150	53,8%
12-24 miesiące	250	119	47,6%
powyżej 24 miesięcy	535	293	54,8%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	325	209	64,3%
policealne i średnie zawodowe	514	304	59,1%
średnie ogólnokształcące	244	139	56,9%
zasadnicze zawodowe	338	120	35,5%
gimnazjalne i niższe	370	165	44,6%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	219	122	55,7%
do 1 roku	382	227	59,4%
1-5 lat	426	219	51,4%
5-10 lat	277	151	54,5%
10-20 lat	274	144	52,5%
20-30 lat	138	48	34,8%
30 lat i więcej	75	26	34,6%

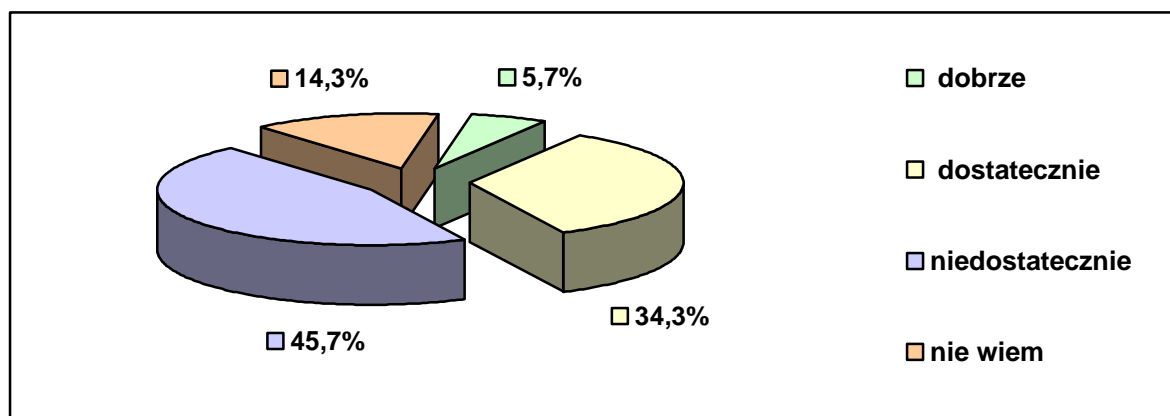
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce.

Na koniec 2022 r. wśród bezrobotnych w mieście największe grupy stanowiły osoby w wieku 35-44 lata, osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2022 r. było w następujących grupach: osób w wieku 60 lat i więcej, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy oraz powyżej 24 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy do 1 roku.

Wśród ogółu bezrobotnych 227 osób (w tym 133 kobiety) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 65 osób (30 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 36 osób (17 k.) do 25. roku życia, 88 osób (50 k.) było długotrwale bezrobotnych, 42 osoby (25 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 23 osoby (20 k.) posiadały co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 11 osób (5 k.) było niepełnosprawnych. Należy dodać, iż bezrobocie było jednym z najważniejszych, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w Ostrołęce.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zaledwie 5,7% badanych uznało działania realizowane w mieście w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za dobre, z kolei 34,3% ankietowanych oceniło je jako dostateczne. Jednocześnie 45,7% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Działania tych nie potrafiło ocenić 14,3% respondentów.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce z powodu bezdomności w latach 2020-2022 wahała się, ale należy zauważyć jej wzrost w roku 2022, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 36. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPR-u z powodu bezdomności w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin	109	90	117
liczba osób w rodzinach	111	92	117

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Na terenie miasta działa Noclegownia dla Osób Bezdomnych przeznaczona dla 30 mężczyzn. Czynna jest całodobowo, przez cały rok, 7 dni w tygodniu. W 2022 roku ze schronienia w Noclegowni skorzystało łącznie 100 osób, którym udzielono 10.746 noclegów, natomiast w 2020 r. – 67 osób, a w 2021 r. - 87 osób.

Noclegownia zapewnia:

- a) tymczasowe schronienie;
- b) miejsce do spania we wskazanym pomieszczeniu Noclegowni (koc lub kołdrę, poduszkę poszewki na ww. przedmioty, prześcieradło);
- c) pomieszczenie do konsumpcji obiadu (przyznanego osobie bezdomnej decyzją MOPR), do przygotowania we własnym zakresie posiłku, ciepłego napoju i ich spożycia (śniadania, kolacje - artykuły żywnościowe zakupywane są ze środków finansowych przekazanych przez Urząd Miasta);
- d) żywność (suchy prowiant) dla osób bezdomnych nie wyrażających zgody na pobyt w placówce;
- e) dostęp do pomieszczeń sanitarno - higienicznych zapewniających bieżącą ciepłą i zimną wodę do kąpieli, prania - również dla osób bezdomnych nie wyrażających zgody na pobyt w placówce;
- f) dostęp do pomieszczeń przeznaczonych do suszenia odzieży;

- g) środki czystości i higieny osobistej ;
- h) odzież, bieliznę osobistą i obuwie będącą na stanie magazynowym Noclegowni, również dla osób bezdomnych nie przebywających w Placówce;
- i) udział w realizacji różnorodnych programów wsparcia, aktywizacji zawodowej i społecznej mającej na celu minimalizację skutków bezdomności, poprawę funkcjonowania oraz usamodzielnianie się osób bezdomnych.

Prawo do pobytu w Noclegowni mają:

- osoby bezdomne, posiadające ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały w Ostrołęce,
- w uzasadnionych przypadkach, szczególnie w okresie mrozów, osoby bezdomne przebywające na terenie miasta Ostrołęki,

O przyjęciu do Noclegowni decyduje Kierownik, po wcześniejszym uzgodnieniu pobytu przez pracownika socjalnego MOPR w Ostrołęce. W okresie zimowym, w przypadkach nagłych, w godzinach nocnych, w święta, weekendy o przyjęciu do Noclegowni decyduje dyżurujący opiekun w Noclegowni. Osoby przebywające w Noclegowni dla osób Bezdomnych MOPR zobowiązane są do współdziałania z pracownikami placówki w celu poprawy swojej sytuacji życiowej oraz do wykonywania dyżurów na rzecz placówki, tj. sprzątanie pomieszczeń noclegowych, sprzątanie pomieszczeń ogólnodostępnych, dbanie o porządek wokół Noclegowni.

W wyniku podejmowanych przez pracowników Noclegowni działań w 2022r.:

- a) 18 osób podjęło próbę usamodzielnienia, w tym:
- b) 8 osób powróciło do rodziny;
- c) 4 osoby podjęły pracę dorywcze z których dochód umożliwił wynajęcie stacji oraz funkcjonowanie bez wsparcia Noclegowni oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie;
- d) 9 osób złożyło wnioski o przydział mieszkania z zasobów miasta z czego 1 osoba otrzymała mieszkanie.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorzady lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono

dotatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższe tabele prezentują dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście Ostrołęka oraz przeznaczonych na działania profilaktyczne.

Tabela 37. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2020-2022

rodzaj	wartość w zł		
	2020	2021	2022
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	1 050 486,23	1 205 636,62	1 315 365,11

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Tabela 38. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

wielkość wydatków (w zł)	2020	2021	2022
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	943 927,70	966 908,17	1 709 352,53
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	329 629,00	115 140,00	125 360,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	140 000,00	136 884,65	139 982,98
razem	1 413 556,70	1 218 932,82	1 974 695,51

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

W latach 2020-2022 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w Ostrołęce systematycznie rosła. Wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień wahała się w trakcie rozpatrywanego okresu.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności MKRPA w Ostrołęce przedstawiają poniższa tabela.

Tabela 39 Działalność MKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

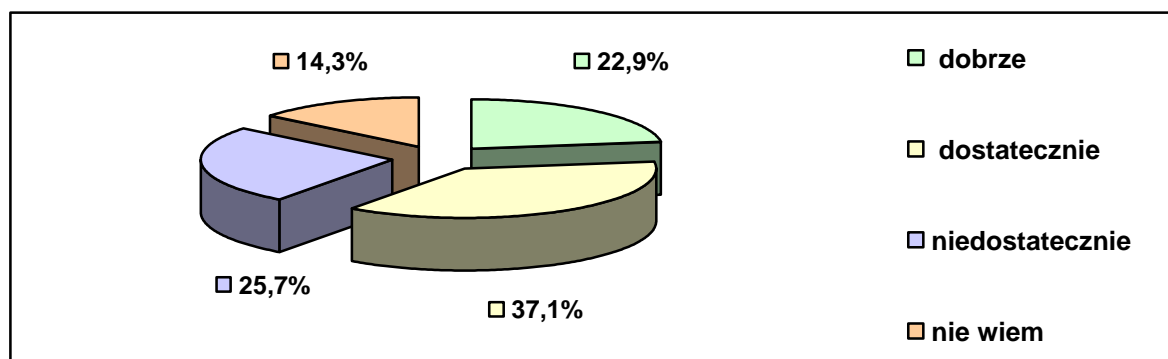
zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób zaangażowanych w prace MKRPA	9	12	12
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	66	57	46
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	20	18

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W latach 2020-2022 liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, malała i wyniosła odpowiednio: 66, 57 i 46 osób. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec: 7, 20 i 18 mieszkańców miasta. Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, to w analizowanym okresie MKRPA kontaktowała się odpowiednio: z 35, 55 i 89 osobami dotkniętymi tym problemem. Komisja nie złożyła do prokuratury ani jednego zawiadomienia o przestępstwie przeciwko osobom stosującym przemoc domową.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w mieście w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano uczestników badania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

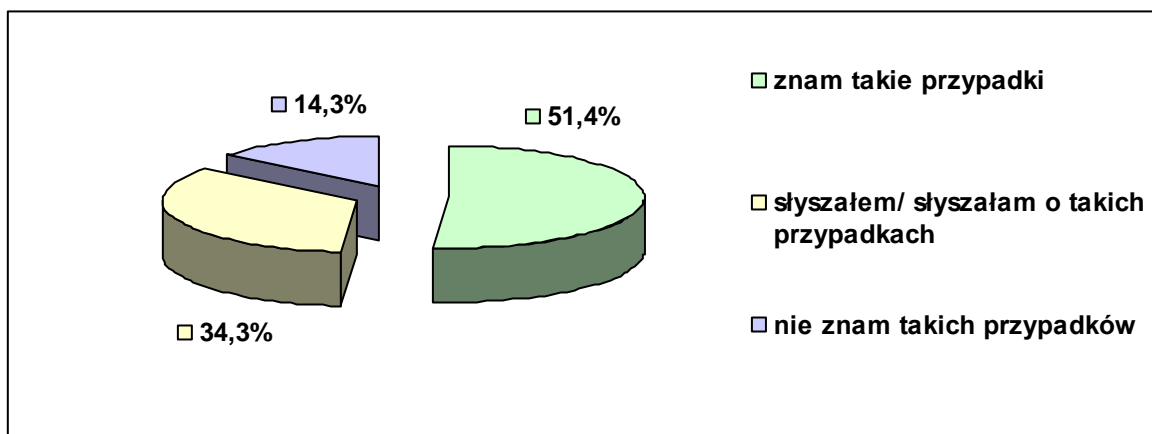
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Według 60% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dobre lub dostateczne. Jednak 25,7% ankietowanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Ponad 14% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. W przeprowadzonym badaniu ankietowani odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

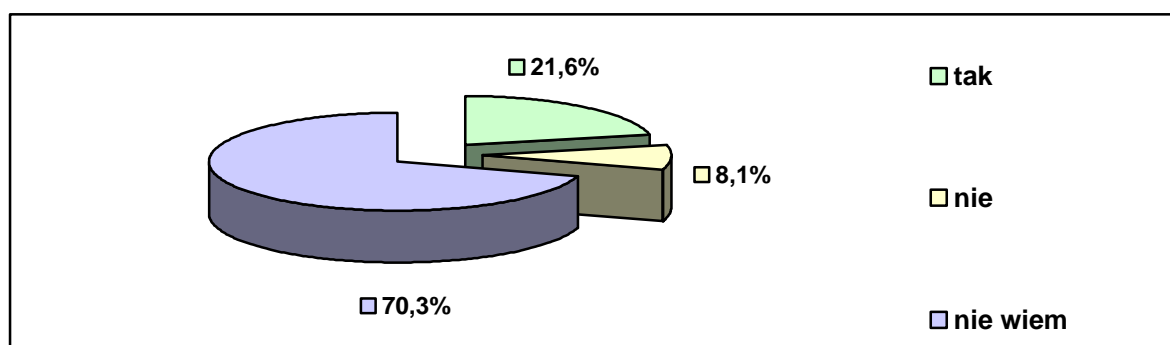

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 85,7% respondentów twierdzi, iż zna lub słyszało o przypadkach stosowania przemocy domowej. Zaledwie 14,3% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Ryzyko nasilania się problemu przemocy domowej na terenie miasta potwierdziło 34,3% badanych. Zdaniem 5,7% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (60%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 11. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom przemocy domowej umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – na obszarze

gminy. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorskiej służby sądowej, organizacji pozarządowych.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu zapobieganie temu zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy domowej,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w Ostrołęce prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 40. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	19	20	19
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	260	441	371
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	62	122	87
w tym sporządzone przez Policję	56	101	68
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	3	18	14
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	58	95	109
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	42	42	69
liczba spraw sądowych	10	27	11

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Ostrołęce.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej pomoc świadczy również Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych MOPR jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego mającego na celu zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu

przeciwdziałania przemocy, który ustala plan pomocy rodzinie i podejmuje się jego realizacji.

Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 213 rodzinom (297 osobom w rodzinach) w 2020 r., 214 rodzinom (308 osobom w rodzinach) w 2021 r. i 224 rodzinom (338 osobom w rodzinach) w 2022 r. Wsparcia z powodu przemocy domowej udzielono 20 rodzinom (59 osobom w rodzinach) w 2020 r., 23 rodzinom (77 osobom w rodzinach) w 2021 r. i 24 rodzinom (77 osobom w rodzinach) w 2022 r. Wsparcia z powodu narkomanii udzielono 25 rodzinom (39 osobom w rodzinach) w 2020 r., 21 rodzinom (45 osobom w rodzinach) w 2021 r. i 26 rodzinom (45 osobom w rodzinach) w 2022 r.

Na terenie miasta działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Podstawowym celem działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce jest świadczenie poradnictwa specjalistycznego, podejmowanie działań z zakresu interwencji kryzysowej oraz zapewnienie schronienia osobom i rodzinom z terenu miasta Ostrołęki, mającym trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, doznającym przemocy w rodzinie. Naczelną zasadą, którą kierują się pracownicy OIK jest udzielanie natychmiastowej pomocy każdej osobie, która zgłosi się do Ośrodka, a także osobom i rodzinom w sytuacji zagrożenia, jeśli pracownicy Ośrodka zostaną o takiej sytuacji poinformowani. Ośrodek pełni rolę ratowniczą, interwencyjną, terapeutyczną oraz profilaktyczną. Obowiązuje w nim dyskrecja i indywidualne podejście do klientów. Pomoc udzielana jest adekwatnie do potrzeb klienta i możliwości Ośrodka.

Podstawowym celem działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce jest świadczenie poradnictwa specjalistycznego, podejmowanie działań z zakresu interwencji kryzysowej oraz zapewnienie schronienia osobom i rodzinom z terenu miasta Ostrołęki, mającym trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, doznającym przemocy w rodzinie. Naczelną zasadą, którą kierują się pracownicy OIK jest udzielanie natychmiastowej pomocy każdej osobie, która zgłosi się do Ośrodka a także osobom i rodzinom w sytuacji zagrożenia, jeśli pracownicy Ośrodka zostaną o takiej sytuacji poinformowani. Ośrodek pełni rolę ratowniczą, interwencyjną, terapeutyczną oraz profilaktyczną. Obowiązuje w nim dyskrecja i indywidualne podejście do klientów. Pomoc udzielana jest adekwatnie do potrzeb klienta i możliwości Ośrodka.

Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce należy między innymi:

1. Interwencja kryzysowa stanowiąca zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu.
2. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, świadczone osobom i rodzinom, mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych:
 - Poradnictwo prawne, realizowane przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów,
 - Poradnictwo psychologiczne realizowane przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii,
 - Poradnictwo rodzinne obejmujące szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.
3. Wsparcie grupowe realizowane przez funkcjonowanie grup samopomocowych lub grup wsparcia.
4. Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2022 roku z pomocy specjalistów OIK skorzystało **663** osoby.

W Ostrołęce jednostką wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą domową jest (obok MOPR-u, MKRPA i ZI) Punkt Konsultacyjny. Pomoc psychologa obejmuje takie problemy jak: uzależnienia (alkohol, narkotyki, hazard), pomoc dla rodzin osób z uzależnieniem, pomoc osobom doznającym przemocy domowej, porady rodzinne (konflikty małżeńskie i inne) oraz porady wychowawcze, kłopoty i kryzysy innego rodzaju.

Poniższa tabela przedstawia wykaz jednostek wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą domową funkcjonujących na terenie miasta w 2022 r.

Tabela 41. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie miasta w 2022 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Urząd Miasta Ostrołęki	pl. gen. J. Bema 1,
2.	Punkt Konsultacyjny	07-410 Ostrołęka
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	ul. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	ul. T. Kościuszki 24/26, 07-410 Ostrołęka
5.	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
6.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	
7.	Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu	al. Jana Pawła II 120A, 07-410 Ostrołęka

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Należy dodać, iż w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w placówkach oświatowych realizowane były przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii i programów, warsztatów, spotkań edukacyjnych, szkoleń, konkursów i pogadarek oraz imprez kulturalnych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia, a w ramach alternatywnych form spędzania czasu wolnego zajęć sportowych.

17. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w mieście została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jego terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 13 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów następujących placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Stanisława Jachowicza (liczba uczniów: 730, liczba nauczycieli: 68),

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. im. Stanisława Staszica (liczba uczniów: 516, liczba nauczycieli: 61),
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. im. Adama Mickiewicza (liczba uczniów: 404, liczba nauczycieli: 42),
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 im. Żołnierza Polskiego (liczba uczniów: 196, liczba nauczycieli: 49),
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 im. Zofii Niedziałkowskiej (liczba uczniów: 823, liczba nauczycieli: 74),
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6 im. Orła Białego (liczba uczniów: 637, liczba nauczycieli: 69),
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 10 im. Jana Pawła II (liczba uczniów: 1 228, liczba nauczycieli: 110),
- Zespół Szkół Zawodowych nr 1 im. Józefa Psarskiego (liczba uczniów: 800, liczba nauczycieli: 83),
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. 5 Pułku Ułanów Zasławskich (liczba uczniów: 831, liczba nauczycieli: 91),
- Zespół Szkół Zawodowych nr 3 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (liczba uczniów: 751, liczba nauczycieli: 80),
- Zespół Szkół Zawodowych nr 4 im. Adama Chętnika (liczba uczniów: 686, liczba nauczycieli: 58),
- II Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida (liczba uczniów: 857, liczba nauczycieli: 69),
- III Liceum Ogólnokształcące (liczba uczniów: 916, liczba nauczycieli: 77).

Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówce działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszyscy uczniowie mogą korzystać z porad pedagoga oraz doradcy zawodowego. Uczniowie dziesięciu placówek mogą korzystać z porad psychologa, dziewięciu placówek z opieki pielęgniarskiej, a siedmiu szkół z porad logopedy. Wszyscy uczniowie korzystają z sali gimnastycznej i mają zapewniony dostęp do Internetu. Uczniowie dwunastu szkół mają zapewniony dostęp do sali gimnastycznej. W dziesięciu szkołach prowadzone

jest dożywanie uczniów. Dziewięć placówek zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Wszystkie szkoły oferują zajęcia dodatkowe, a także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

W badaniu stwierdzano występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 42. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2022/2023

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	302
sięganie po alkohol	85
sięganie po narkotyki	12
niszczenie mienia szkolnego	38
kradzieże na terenie szkoły	9
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	91
udział w grupach negatywnych	28
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	104
autoagresja	20
ucieczki z domu	7
przestępczość ujawniona	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	48

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych miasta.

Tabela 43. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2022/2023

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	54
zaniedbanie	32
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	24

przemoc domowa	16
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	2

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych miasta.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano m.in. 302 przypadki palenia papierosów, 104 przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 91 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej i 85 przypadków sięgania po alkohol. W środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 54 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 32 przypadki zaniedbań, 24 przypadki uzależnienia, 16 przypadków przemocy domowej oraz 2 przypadki przestępczości. Przedstawiciele sześciu badanych placówek zauważyli wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin uboższych, opiera się o współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie i polega na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów czy wsparcia w formie stypendiów socjalnych lub zasiłków szkolnych.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej jest świadczona poprzez rozmowy z pedagogiem i pedagogiem specjalnym, jak również pogadanki z funkcjonariuszami policji i straży pożarnej.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówka najczęściej współpracuje, uczestnicy badania zaliczyli: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oraz Powiatową Komendę Policji.

18. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej Ostrołęki wynika, że w latach 2020-2021 liczba osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie rosła, podobnie jak udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 44. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkańców miasta ogółem	49 913	49 275	48 712
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	12 011	12 227	12 517
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności miasta	24,1%	24,8%	25,7%

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Szczegółowa analiza struktury demograficznej populacji gminy zawarta w Rozdziale 3. Części Diagnostycznej niniejszego dokumentu ukazuje niekorzystne tendencje: wzrastająca liczba osób starszych przy wahającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym oraz ujemnym przyroście naturalnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność miasta wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności MOPR świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególnie forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 45. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin	120	144	147
liczba osób łącznie w rodzinach	136	160	165

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w mieście, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny oraz problemy komunikacyjne. Zwrócono także uwagę na marginalizację i wykluczenie społeczne oraz niedostateczną ofertę spędzania czasu wolnego.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców miasta, była reprezentowana przez 11,4% badanych. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w mieście należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinie, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, można wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

Na terenie miasta Ostrołęki od dnia 13 stycznia 2020 r. funkcjonuje Program „**Ostrołęcka Karta Seniora**”. Program realizowany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, na podstawie Uchwały z dnia 26 września 2019 r. Nr 158/XVII/2019 Rady Miasta Ostrołęki w sprawie przyjęcia programu „Ostrołęcka Karta Seniora”. Natomiast Zarządzeniem Nr 409/2019 Prezydenta Miasta Ostrołęki z dnia 31 grudnia 2019 r. określono wzór Karty Seniora.

Program „Ostrołęcka Karta Seniora” adresowany jest do osób zamieszkałych na terenie miasta Ostrołęki, które ukończyły 60 lat życia. Program jest elementem polityki społecznej realizowanej przez Miasto Ostrołęka.

Ostrołęcka Karta Seniora wydawana jest na pisemny wniosek osoby składany w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Ostrołęce. Karta ma charakter osobisty, posiada imię i nazwisko oraz indywidualny numer. Warunkiem skorzystania z karty jest okazanie dokumentu, pozwalającego potwierdzić tożsamość użytkownika. Karta jest wydawana bezterminowo. Do 31.12.2022 r. wniosek o Ostrołęcką Kartę Seniora złożyło 478 seniorów.

Na terenie miasta działa prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce ośrodek wsparcia seniorów **Dzienny Dom Senior +**. Ośrodek zapewnił dzienny pobyt 39 osobom powyżej 60 roku życia, zamieszkałym na terenie Miasta Ostrołęki, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagali pomocy

innych osób, a rodzina nie mogła takiej pomocy zapewnić. Celem działalności domu jest uaktywnianie społeczne seniorów umożliwiające im samodzielne funkcjonowanie i poprawę stanu psychofizycznego poprzez realizowanie działań terapeutycznych i ogólnousprawniających. Dzienny Dom Senior+ czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00. Uczestnicy DDS+ kierowani są do Placówki na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, po uprzednim złożeniu wniosku o przyjęcie oraz przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego MOPR. Dzienny Dom „Senior+” realizuje usługi socjalne i opiekuńcze, edukacyjne, kulturalno -oświatowe, sportowo - rekreacyjne, terapeutyczne, itp.

Dzienny Dom „Senior+” w roku 2022 specjalistycznym wsparciem objął łącznie 39 seniorów w tym 7 mężczyzn oraz 32 kobiety w wieku od 71 do 89 lat. Natomiast w 2021r. wsparciem objęto 42 osób, a w 2020r. - 41 osoby. Koszt prowadzenia i utrzymania placówki był współfinansowany ze środków pochodzących z dotacji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przyznanej w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025 - edycja 2022, Moduł II - Zapewnienie Funkcjonowania Dziennego Domu Senior+. Koszty realizacji powyższego programu stanowiły kwotę 334.735 zł.

„Tani Bar” prowadzi swoją działalność od 1994 roku w lokalu przy ul. Kilińskiego 2A. Podstawowym celem funkcjonowania placówki jest zaspokajanie potrzeb w zakresie dożywiania osób i rodzin, które nie mogą lub nie mają możliwości samodzielnego przygotowania posiłku lub nie pozwala im na to np. wiek, stan zdrowia, trudna sytuacja materialno – bytowa.

Ze wsparcia w formie gorącego posiłku w 2022 roku skorzystały:

- osoby niepełnosprawne, starsze, chore,
- osoby bezdomne,
- uczestnicy Dziennego Domu Senior +,
- uczestnicy trzech środowiskowych domów samopomocy przy ul. Farnej, Starosty Kosa, Sikorskiego oraz Noclegowni przy ul. Kołobrzesckiej,
- indywidualni klienci nie korzystający z pomocy społecznej.

W 2022 r. „Tani Bar” przygotował dla odbiorców MOPR - 54 871 posiłków na kwotę 234 540 PLN dla 363 rodzin. Pomocą w formie posiłku objęto 380 osób, natomiast osób korzystających w rodzinie było 454. Dla osób indywidualnych nie

będących klientami pomocy społecznej przygotowano 52 728 posiłki. Koszt jednostkowego posiłku dla klientów MOPR do czerwca 2022r. wynosił 4 zł, natomiast od lipca 2022r. – 4,60 zł.

Dochód uzyskany ze sprzedaży w 2022 r. wyniósł 195 552,47. Pozyskane środki zostały przeznaczone na zakup zużytego wyposażenia, a także na bieżące wydatki związane z funkcjonowaniem placówki.

Klub „Senior+” został utworzony od 1 stycznia 2023 r. uchwałą Nr 630/LXVIII/2022 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 29 września 2022 r. Pełni funkcję ośrodka wsparcia i jest samodzielną jednostką organizacyjną Miasta Ostrołęki. Przeznaczony jest dla 30 osób nieaktywnych zawodowo, w wieku 60+, będących mieszkańcami miasta Ostrołęki, którzy ze względu na wiek, niepełnosprawność lub sytuację zdrowotną i rodzinną wymagają wsparcia w zakresie codziennego funkcjonowania. W 2023 roku z oferty wsparcia Klubu skorzystało łącznie 46 osób.

Uczestnicy Klubu „Senior+” kierowani są do Placówki na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, po uprzednim złożeniu wniosku o przyjęcie oraz przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego. Klub realizuje usługi socjalne i opiekuńcze, edukacyjne, kulturalno-oświatowe, sportowo - rekreacyjne, terapeutyczne, rehabilitacyjne. Ponadto realizowana jest aktywizacja społeczna uczestników klubu poprzez wyjścia np.: do kina, muzeum, na basen oraz organizację dodatkowych zajęć sportowo-rekreacyjnych, wycieczek i spotkań integracyjnych. Formy wsparcia oferowane przez Klub Senior+ umożliwiły osobom starszym podtrzymanie samodzielnego funkcjonowania i poprawę stanu psychofizycznego

SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Bieżące informacje dotyczące osób z niepełnosprawnościami są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób z niepełnosprawnościami nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób z niepełnosprawnościami w Ostrołęce, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce wynika, że w latach 2020-2022 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPR w latach 2020-2022.

Tabela 46. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin	658	616	611
liczba osób łącznie w rodzinach	1 203	1 107	1 083

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Należy dodać, że w 2022 r. MOPR przyznał 2 027 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu miasta. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności** w Ostrołęce dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców miasta.

Tabela 47. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2020-2022

zakres danych	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba orzeczeń o niepełnosprawności	124	123	111
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w tym:	758	736	864
o znacznym stopniu niepełnosprawności	162	148	158
o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	303	306	362
o lekkim stopniu niepełnosprawności	293	282	344

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrołęce.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla mieszkańców Ostrołęki. W 2022 r. na realizację niżej opisanych zadań zgodnie z planem finansowym funduszu przeznaczono kwotę: 2.251.113 zł.

Tabela 48. Dofinansowanie zadań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla mieszkańców Ostrołęki w latach 2020-2022

wyszczególnienie	kwota świadczeń (w zł)		
	2020	2021	2022
ogółem zadania rehabilitacji zawodowej i społecznej w tym:	1.445.848	2.142.388	2.250.937
Warsztat Terapii Zajęciowej	717 281	1.193.280	1.424.104
rehabilitacja zawodowa w tym:	39 000	65.000	40.000
- zwrot kosztów wyposażenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych do wysokości 15-krotnego przeciętnego wynagrodzenia	39 000	65.000	-
- przyznanie osobie niepełnosprawnej jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	-	-	40.000
rehabilitacja społeczna:	689.567	884.108	786.833
- turnusy rehabilitacyjne	106.284	219.741	185.651
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	427.102	426.774	426.996
- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	156.181	237.593	174 186

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące liczby mieszkańców miasta, którzy korzystali z dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, z dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, a także dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Tabela 49. Liczba mieszkańców miasta, którzy skorzystali z dofinansowania do rehabilitacji w latach 2020-2022

zakres danych	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	152	162	124
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	273	291	268
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	37	42	37

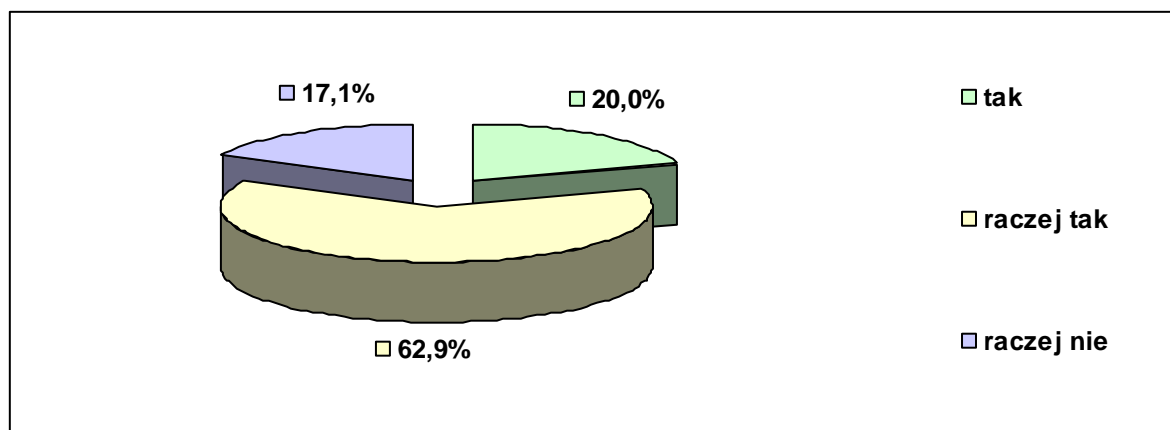
Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Na terenie Miasta Ostrołęki w 2022 roku funkcjonowały 2 warsztaty Terapii Zajęciowej. Jeden przy Ogólnopolskim Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych w Ostrołęce, natomiast drugi przy Stowarzyszeniu „Razem w Dorosłość”.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w mieście. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury miejskiej i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych oraz utrudniony dostęp do odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób z niepełnosprawnościami. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne oraz brak ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i z niepełnosprawnościami, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami w działaniach realizowanych na terenie miasta. Według 82,9% uczestników badania w działaniach realizowanych w mieście raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami. 17,1% ankietowanych wyraziło odmienną opinię. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

19. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2022 r. na terenie Ostrołęki działało ok. 140 organizacji pozarządowych, Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w zakresie odnoszącym się do strategii rozwiązywania problemów społecznych zobowiązuje gminę do określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji zadań mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykonywania usług społecznych. Zawarte w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej rozwiązania dotyczące wprowadzenia statusu przedsiębiorstwa społecznego pozwalają zwiększyć dostępność wsparcia reintegracyjnego połączonego z pracą dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Status przedsiębiorstwa społecznego może uzyskać podmiot ekonomii społecznej, taki jak: spółdzielnia socjalna, spółdzielnia pracy (w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych), spółdzielnia produkcji rolnej, organizacja pozarządowa i inny podmiot prowadzący działalność pożytku publicznego albo jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej, jeżeli prowadzą działalność odpłatną pożytku publicznego, działalność gospodarczą lub inną działalność o charakterze odpłatnym, po spełnieniu wymienionych w ustawie przesłanek.

Działalność przedsiębiorstwa społecznego ma służyć rozwojowi lokalnemu i ma na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub realizację usług społecznych. Przedsiębiorstwo społeczne

zobowiązane zostało do zatrudniania co najmniej 3 osób na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę (w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy). W przypadku przedsiębiorstwa społecznego działającego w celu reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, co najmniej 30% ogółu osób zatrudnionych stanowić muszą osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.

Na terenie miasta Ostrołęki funkcjonują obecnie dwie spółdzielnie socjalne i Centrum Integracji Społecznej. Diagnoza potencjału działających w mieście organizacji pozarządowych wyklucza możliwość powołania przez nie w krótkim okresie podmiotu ekonomii społecznej, który mógłby realizować zadania mające na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub podjąć się wykonywania usług społecznych niemniej nie oznacza to zaprzestania przez miasto działań zmierzających do utworzenia takiego podmiotu w przyszłości.

W 2022 r. w mieście funkcjonowało 6 parafii Kościoła rzymskokatolickiego oraz Kościół Chrześcijan Baptystów i Kościół Zielonoświątkowy. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 50. Parafie rzymskokatolickie i inne związki wyznaniowe na terenie miasta

nazwa	adres
Parafia pw. Nawiedzenia NMP	ul. Szwedzka 2, 07-410 Ostrołęka
Parafia pw. NMP Królowej Rodzin	ul. Kaczyńska 33, 07-410 Ostrołęka
Parafia pw. św. Antoniego Padewskiego	ul. Gomulicka 1A, 07-410 Ostrołęka
Parafia pw. św. Franciszka z Asyżu	ul. Bohaterów Warszawy 21, 07-410 Ostrołęka
Parafia pw. św. Wojciecha BM	ul. I Armii Wojska Polskiego 44, 07-410 Ostrołęka
Parafia pw. Zbawiciela Świata	ul. Goworowska 49, 07-410 Ostrołęka
Kościół Chrześcijan Baptystów	ul. Witosa 1, 07-410 Ostrołęka
Kościół Zielonoświątkowy	ul. Kilińskiego 43, 07-410 Ostrołęka

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

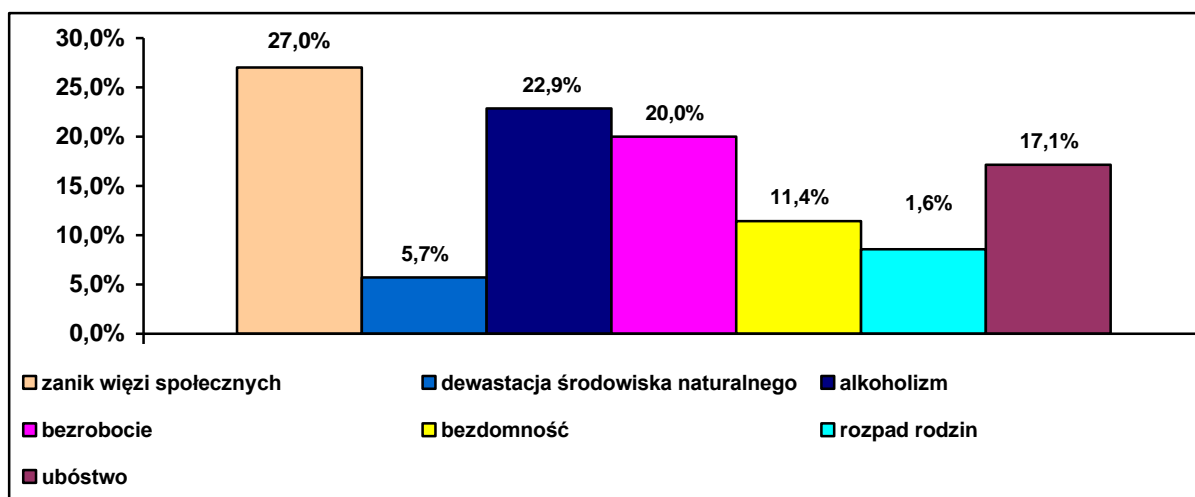
Wymienione parafie rzymskokatolickie z miasta wchodzi w skład diecezji łomżyńskiej, zaś według podziału dekanalnego wszystkie należą do dekanatu Ostrołęka.

20. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w mieście najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie miasta.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w mieście, respondenci najczęściej wskazywali zanik więzi społecznych, alkoholizm, bezrobocie oraz ubóstwo. W dalszej kolejności wymieniali bezdomność, a także dewastację środowiska naturalnego. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?

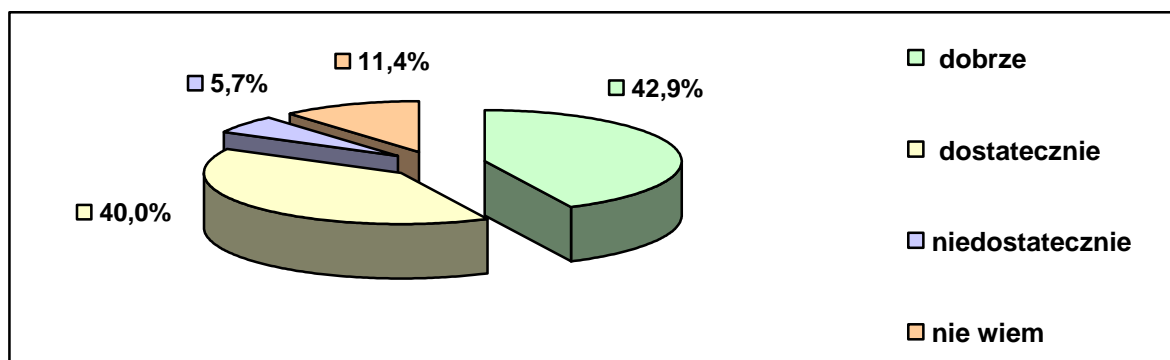

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej rozwój infrastruktury.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że Ostrołęka jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta 82,9% respondentów wyraziło opinię pozytywną.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność oraz kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

OBSZARY ANALIZY SWOT	
BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	I
RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	II
ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	III
STAROŚĆ	IV
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	V
KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	VI

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród różnych grup wiekowych, w tym osób powyżej 45. roku życia • upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • funkcjonowanie w mieście podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewniających nowe miejsca pracy • rozpowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych • korzystanie z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu, w tym funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • podejmowanie działań służących ograniczeniu zjawiska dziedziczenia biedy • tworzenie mieszkań socjalnych • możliwość korzystania przez osoby bezdomne lub zagrożone bezdomnością z ofert pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała liczba zakładów pracy • niewystarczające działania służące ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia • ograniczona oferta zatrudnienia dla kobiet • niewystarczająca liczba ofert pracy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem własnej działalności gospodarczej • podejmowanie przez osoby bezrobotne prób tworzenia podmiotów ekonomii społecznej • zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego oraz udziałem w szkoleniach zawodowych • zainteresowanie społeczności lokalnej problemami osób ubogich i włączanie się w działania mające na celu zaspokojenie ich potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych • brak zainteresowania inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy • niewystarczająca oferta organizacji pozarządowych przyczyniających się do łagodzenia skutków bezrobocia • zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony

• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży• wdrażanie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin• zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny• analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci• dostateczny dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia• funkcjonowanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży• monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną• odpowiednia baza dydaktyczna zapewniająca właściwy rozwój uczniów• oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe• dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego• podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży• propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu• przygotowanie kadry do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie• prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie• działalność zespołów interdyscyplinarnych• zapewnienie miejsca w ośrodkach wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie• kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjnoedukacyjnych• zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia	• dziedziczenie biedy oraz niewłaściwych wzorców ról społecznych• zanik więzi rodzinnych• uzależnienia w rodzinie (alkohol, narkotyki, Internet)

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół zaangażowanie dzieci i młodzieży w działania 	<ul style="list-style-type: none"> wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie asystentów rodziny wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego zwiększająca się liczba osób wymagających podjęcia działań korekcyjno-edukacyjnych pojawienie się nowych substancji uzależniających

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> zapewnienie dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców miasta prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe działania grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych kadra przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym podejmowanie inicjatyw mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze podejmowanie inicjatyw 	<ul style="list-style-type: none"> niewystarczająca oferta świadczeń opieki zdrowotnej w tym dostępności do lekarzy specjalistów: endokrynologa, kardiologa, onkologa, stomatologa, okulisty brak efektywnych rozwiązań dotyczących leczenia uzależnień bez zgody osoby pojawienie się nowych form przestępczości pojawienie się nowych środków uzależniających nasilające się zmiany klimatyczne

zachęcających mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczanie klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrastające zainteresowanie mieszkańców zdrowym trybem życia coraz lepsze efekty działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych podejmowanych w obszarze uzależnień wsparcie osób uzależnionych i współuzależnionych przez organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> zbyt małe możliwości finansowe i lokalowe na poszerzenie zakresu świadczeń medycznych wzrastające zapotrzebowanie rodzin dotkniętych problemami uzależnień na pomoc psychospołeczną i prawną

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców analizowanie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy podejmowanie działań na rzecz wzmacniania potencjału osób starszych wykwalifikowana kadra pracowników świadczących usługi opiekuńcze osobom starszym wychodzenie do osób starszych z ofertą spędzania wolnego czasu funkcjonowanie klubów seniora i domów dziennego pobytu zapewnianie miejsca w domach pomocy społecznej osobom wymagającym całodobowej opieki, którzy nie mogą liczyć na pomoc rodziny i bliskich lub usług opiekuńczych w miejscu ich zamieszkania stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych funkcjonowanie wolontariatu na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> niewystarczająca oferta stacjonarnego wsparcia osób starszych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> zasoby miasta umożliwiające poprawę warunków codziennego funkcjonowania 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym

<p>osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • zasoby miasta umożliwiają wzmacnianie potencjału osób starszych • dostęp osób starszych do klubów seniora, domu dziennego pobytu, Ostrołęckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku • oferta spędzania wolnego czasu uwzględnia potrzeby i oczekiwania osób starszych • dostrzeganie problemów i potrzeb osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba seniorów wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • przypadki pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodziny
--	--

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy oraz warsztatów terapii zajęciowej • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwościach refundacji kosztów • zatrudniania osób niepełnosprawnych ze środków PFRON • realizacja programu „Aktywny Samorząd” • realizacja programów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego „Opieka wytchnieniowa”, „Asystent osoby niepełnosprawnej” • zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych • działalność podmiotów ekonomii społecznej w obszarze zatrudniania osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie organizacji pozarządowych zajmujących się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie wolontariatu na rzecz 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca dostępność opieki zdrowotnej • niewystarczające wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi o szczególnych potrzebach • występowanie barier architektonicznych • niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

osób niepełnosprawnych	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier ograniczających przekaz informacji o dostępnych formach pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin • dysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych • wystarczające zasoby i możliwości miasta pozwalające na zaspakajanie potrzeb w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • wzrastające przekonanie społeczności miasta o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym • zainteresowanie sektora pozarządowego prowadzeniem działalności na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych • wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagającymi świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie inicjatyw zmierzających do podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców • zachęcanie mieszkańców miasta do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie informacji o działalności lokalnych organizacji pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, sportu i rekreacji • zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup społecznych • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej z funduszy zewnętrznych • dostosowanie istniejącej sieci placówek pomocy społecznej do aktualnych potrzeb mieszkańców • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych dla pracowników pomocy społecznej (szkolenia, konferencje, inne formy doskonalenia zawodowego) • podejmowanie działań na rzecz łagodzenia i rozwiązywanie problemów społecznych przez organizacje pozarządowe • podejmowanie współpracy z parafiami w celu łagodzenia i rozwiązywania 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dostatecznej liczby kadry w obszarze pomocy społecznej

problemów społecznych • prowadzenie działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu	
szanse	zagrożenia
• wzrastający poziom i jakość życia mieszkańców miasta • zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem inicjatyw lokalnych • możliwości miasta pozwalające na poszerzenie i podnoszenie atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • dysponowanie środkami zewnętrznymi umożliwiającymi skuteczniejszą realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • aktywność organizacji pozarządowych przyczyniająca się do łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych	• emigracja osób młodych, wykształconych

III. PROGRAMOWANIE

Diagnoza problemów społecznych oparta na analizie źródeł zastanych oraz wyników badań ankietowych, a także analizie SWOT wybranych obszarów problemowych pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej**
4. **Wspieranie osób starszych i z niepełnosprawnościami**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta**
7. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych

występujących w mieście. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Miasto Ostrołęka zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych, stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego, integruje lokalną społeczność oraz przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„W trosce o podniesienie jakości życia mieszkańców Miasto Ostrołęka podejmuje zintegrowane działania zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi mieszkańcom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz zapewni równy dostęp do zasobów i podstawowych usług. Dane do wskaźników realizacji celu uwzględniają rok 2022, gdyż zapisy strategii przygotowywane były w 2023 r., dlatego też we wskazanym okresie nie było pełnych danych za 2023 r.

CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności poprzez m.in. podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołami. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub 	działania ciągłe

	<p>dotkniętych ubóstwem.</p> <p>5. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.</p>	
<p>2. Aktywizacja zawodowa i wsparcie dla osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie miasta. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami, instytucjami, a także organizacjami pozarządowymi i Kościołami w celu podniesienia skuteczności wsparcia adresowanego do osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 5. Rozwój współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 7. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>

	8. Promowanie w obszarze rynku pracy oraz w życiu publicznym zasady równości szans kobiet i mężczyzn.	
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom miasta	UM/MOPR	raz na 2 lata
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	UM/MOPR	raz na 2 lata
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	MOPR	raz na 2 lata
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:		
ubóstwa	MOPR	raz na 2 lata
bezrobocia	MOPR	raz na 2 lata
bezdomności	MOPR	raz na 2 lata

udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności miasta	MOPR	raz na 2 lata
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	MOPR	raz na 2 lata
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	MOPR	raz na 2 lata
liczba osób bezrobotnych	PUP	raz na 2 lata
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	PUP	raz na 2 lata
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w mieście w liczbie osób w wieku produkcyjnym	PUP	raz na 2 lata

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza miasta, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

**CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN,
TROSKA O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY,
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Wzmacnianie potencjału rodzin.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie rodzinom pomocy z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny i edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 5. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 6. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła. 	<p>działania ciągłe</p>

<p>2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w mieście i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozpoznawanie i zabezpieczanie potrzeb społecznych dzieci i młodzieży, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta. 6. Monitorowanie dynamiki zmian zapotrzebowania na opiekę na dziećmi do lat 3, w tym oferty rynkowej 	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 2. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy domowej. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.</p> <p>4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.</p> <p>5. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy.</p> <p>6. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.</p> <p>7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej.</p> <p>8. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową, problemami alkoholowymi i narkomanii.</p>	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba oferowanych przez pałcówki miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	żłobki	raz na 2 lata
liczba dzieci do lat 3 objęta opieką	żłobki	raz na 2 lata
liczba niezaspokojonych potrzeb w zakresie opieki nad	żłobki	raz na 2 lata

dziećmi do lat 3		
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	MOPR	raz na 2 lata
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	MOPR	raz na 2 lata
liczba rodzin objętych pracą socjalną	MOPR	raz na 2 lata
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	MOPR	raz na 2 lata
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:		
alkoholizmu	MOPR	raz na 2 lata
narkomanii	MOPR	raz na 2 lata
przemocy domowej	MOPR	raz na 2 lata
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	ZI	raz na 2 lata
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	MOPR	raz na 2 lata
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	MOPR	raz na 2 lata
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	MOPR	raz na 2 lata

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, żłobki, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez MOPR pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i monitorowanie sytuacji osób starszych i z niepełnosprawnościami. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu 	działania ciągłe

	<p>i cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Podejmowanie współpracy z Kościołami i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i z niepełnosprawnościami. 6. Poszerzanie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami. 7. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami. 	
<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez MOPR pomocy finansowej i rzeczowej osobom z niepełnosprawnościami. 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami i podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami. 5. Uwzględnianie udziału osób z niepełnosprawnościami w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby 	<p>działania ciągłe</p>

z niepełnosprawnościami.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	UM	raz na 2 lata
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców miasta	UM	raz na 2 lata
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	MOPR	raz na 2 lata
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	MOPR	raz na 2 lata
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	MOPR	raz na 2 lata
liczba osób z miasta przebywających w DPS	MOPR	raz na 2 lata

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób z niepełnosprawnościami, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół,	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób z niepełnosprawnościami, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy

	społeczność lokalna.	indywidualni.
--	----------------------	---------------

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów zdrowotnych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie miasta. 4. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców miasta. 5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 	działania ciągłe
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa na drodze. 	działania ciągłe

	4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców miasta o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i Internetu.	
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 3. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 4. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	UM, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz na 2 lata
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	UM, NGOs, placówki oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	raz na 2 lata
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	UM, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz na 2 lata

przestępstwa popełnione na terenie miasta, w tym z udziałem nieletnich	Policja	raz na 2 lata
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	placówki oświatowe, PPP	raz na 2 lata

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie miasta 	<p>działania ciągłe</p>
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne miasta. 2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy 	<p>działania ciągłe</p>

dialogu społecznego.	<p>w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet miasta źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	
-----------------------------	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	MOPR	raz na 2 lata
liczba organizacji pozarządowych w mieście, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	UM, NGOs, MOPR	raz na 2 lata
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	UM, MOPR, ZI, MKRPA, NGOs	raz na 2 lata
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	UM	raz na 2 lata

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe,	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji

Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Kościół, społeczność lokalna	pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
--	------------------------------	--

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej

CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, TROSKA O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ

- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
- sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej,
- spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych,
- zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy domowej,

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym,
- podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami,
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami,

	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO.	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców miasta, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Każdy podmiot z terenu miasta będący realizatorem zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet miasta; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację wskazanych zadań będzie nie niższa niż w roku 2022, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 będzie Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Ostrołęki.

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowność ich wdrażania. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiągniętych rezultatów i realizowanych działań.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Monitoring realizacji założeń Strategii prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2022 roku) i roku badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Strategia jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Projekt ewaluacji musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Najczęściej spotykanymi kryteriami ewaluacyjnymi są:

- trafność – ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie;

- skuteczność – ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- efektywność – ocenia relację między nakładami, kosztami zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;
- użyteczność – ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności, ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania;
- trwałość – ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

Monitoring i ewaluacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonać jej ewentualnej aktualizacji.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;

- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 powstaje w tle konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającej się koniunktury ekonomicznej.

Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń strategii. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących miasto;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia (konflikt zbrojny w Ukrainie, kryzys gospodarczy), należy przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – miasta. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do

złagodzenia niekorzystnych tendencji, niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców miasta.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Program Wspierania Rodziny w Mieście Ostrołęce;
2. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Program współpracy Miasta Ostrołęki z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jego mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	64
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	5
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2020-2022	15
Tabela 3. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2020-2022	16
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności w latach 2020-2022	16
Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	17
Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe miasta w latach 2020-2022	20
Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2020-2022	20
Tabela 8. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2022/2023	20
Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2022/2023	21
Tabela 10. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2022/2023	21
Tabela 11. Placówki kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia w mieście w roku szkolnym 2022/2023	21
Tabela 12. Placówki kultury w mieście w 2022 r.	22
Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2022 r.	23
Tabela 14. Sport i rekreacja w 2022 r.	24
Tabela 15. Przestępstwa odnotowane w mieście w latach 2020-2022	26
Tabela 16. Stan zatrudnienia w MOPR oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2022 r.	28
Tabela 17. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2020-2022	29
Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022	29
Tabela 19. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2022 r.	29
Tabela 20. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2022 r.	30
Tabela 21. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022	30
Tabela 22. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPR w latach 2020-2022	32
Tabela 23. Asystenci rodziny w mieście w latach 2020-2022	33
Tabela 24. Działalność MOPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2020-2022	33
Tabela 25. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022	34
Tabela 26. Odpłatność za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022	34
Tabela 27. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2020-2022	34
Tabela 28. Struktura rodzin, które otrzymały Karty Dużej Rodziny od 1.01.2015 r. do 31.12.2022 r.	34
Tabela 29. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2020-2022	37
Tabela 30. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2020-2022	37
Tabela 31. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2020-2022	38
Tabela 32. Jednostki wsparcia obejmujące teren miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy w 2022 r.	38
Tabela 33. Stan bezrobocia w mieście w latach 2020-2022	40
Tabela 34. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2020-2022	40
Tabela 35. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	40
Tabela 36. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPR-u z powodu bezdomytności w latach 2020-2022	43
Tabela 37. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2020-2022	44
Tabela 38. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej	45

Tabela 39. Działalność MKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	45
Tabela 40. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2020-2022	48
Tabela 41. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie miasta w 2022 r.	50
Tabela 42. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2022/2023	52
Tabela 43. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2022/2023.....	53
Tabela 44. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2020-2022	54
Tabela 45. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2020-2022	55
Tabela 46. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022.....	58
Tabela 47. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2020-2022.....	59
Tabela 48. Dofinansowanie zadań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla mieszkańców Ostrołęki w latach 2020-2022	59
Tabela 49. Liczba mieszkańców miasta, którzy skorzystali z dofinansowania do rehabilitacji w latach 2020-2022	60
Tabela 50. Parafie rzymskokatolickie i inne związki wyznaniowe na terenie miasta	62

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2020-2022.....	16
Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?	22
Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?	23
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia? ...	24
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji? ...	25
Wykres 6. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	27
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	31
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	42
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	46
Wykres 10. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	46
Wykres 11. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?	47
Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami?	61
Wykres 13. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?	63